bytyn dunja prulьtarlarь, birləşiŋz

ajrьm bahasь hər çajda 5 tijin.

QЬZЬL ӨZBEKISTAN

1924 jьl 5 inci dekəbir ajьdan başlab cьqdь

øzbekistan mərkəzii fьrqomь, øzbekistan mərkəzii ьcraqomь və øzbekistan mərkəzii kəsəbələr şorasьnьŋ fikir tarqatucьsь.

abuna bahasь:							
1 ajqa		3 ajqa		6 ajqa		1 jьlqa	
s.	t.	s.	t.	s.	t.	s.	t.
1	10	3	30	6	50	12	—

ədrislər: başqarma
taşkənt erçər kecəsi 25.

tilifonlər: məs'yl myhərrir—11-39. ymymii — — — —83.

№ 283 (1788) carşənвə , 3 nci dekəвir 1930-jьl № 283 (2788)

əksli ьnqьlaвьь zьjalьlar qamaqqa alьndь

minsk, 1. belarusija ogpu-sь nasional dimokratlarnьŋ əksil ьnqьlaвьь zьjalьlar gruppasьnь qamaqqa aldь. вu gruppanьŋ kəpciligi saвьq əserlər cet ellərdən qajtqan aq gvardijalь muhaçьrlardan ьвarat şura qurulьşьnьŋ mənfəətləri ycyn toqrь xьzmat qьlamьz deв və'də вergən. şu kişilər, cet ellərdəgi nasional-faşist təşkilatlarьnьŋ jol-joruqь вojьnca ezlərinin əksil ьnqьlaвьь işini davam qьldьrqanlar. qamaqqa alьnqanlar icidə saвьq vəzirlərdən lastovskii, svekevic, krasovskii, smolist, lesik və nikraşevic degən kişilər вar.

ӨZBEKISTAN KӨMSӨMӨLINIŊ BEŞINCI QURULTAJЬQA BOLŞЬVEKLIK SƏLAMЬ

kөmsөmөl, sosьalьzьm qurulьşьnьŋ вytyn sahalarьda eŋ вatьr qoruqcьdьr

kөmsөmөl aldьda kəttə və qьjьn işlər turadь. pərtijə tamanьdan qajavьь həm təşkili jardam вolmasa, kөmsөmөl өz vəzifələrini вəçərə almas. pərtijə təşkilatlarь kөmsөmөlgə eŋ kөp dьqqat və eŋ kөp əməlii jardam вerişləri kerək

Kөmsөmөl pərtijəmizniŋ idejələrigə вytynləj sadьq вolqan xalda өziniŋ 5-inci qurultajьqa jetiв keldi

بۇيۇك مۇۋەففەقىيەتلەر بىلەن ئىلگەرىگە

يوقارىدا كورسەتىلگەن فەكتلەر، ئوزبېكىستان كومسومولىنىڭ سوسىيالىزم قۇرۇلىشىنىڭ بۇتۇن جەبھەسى بويىنچا فەئال ئىشتىراك ئېتكەنىنى وە خوجالىق قۇرۇلىشىغا نادان يوز ئوگرگەنىنى كورسەتەدى.

يوقارىدا كورسەتىلگەن ئىسلاملارنى ھەمەلگە ئاشىرىش دەۋرىدە 54 مىڭ سانغا ئېگە بولغان ئوزبېكىستان كومسومولى ھازىردا 20 مىڭ ئارتدى؛ كېيىنكى سەنفى كۇرەش دەۋرىدە ئىشچى، بەتراك وە كەمبەغەل ياشلارنى ئوز سەففىگە تارتدى، بو كۇرەشدە ئونلاب كومسومولار قۇربان بولدىلار.

ئايرىم شەخسلەر، «كومسومول تەشكىلاتىدا بۇھران بار» دېدىلەر، مەنە بو شەخسلەر توغرىدان-توغرى ئوڭ ئوپپورتونىزمنىڭ كەسەلىگە موبتەلا بولىب، كومسومول تەشكىلاتىنىڭ خوجالىق وە مەدەنى فرونتدا ئىشتىراكىنى وە ئىشچى، بەتراك، كەمبەغەللەر ھسابىغا ئوسىشىنى كورەلمەسلىكدەن باشقا نەرسە ئېمەس. مەنە بونداي ۋالدىراشلارنى يوقارىغى فەكتلەر تەمام رەد قىلادى.

«مەفكۇرە مايدانىدا كۇرەش مەسئەلەسىدە شۇنى ئەيتىشكە توغرى كېلەدىكىم، كومسومول تەشكىلاتىنىڭ ئاماما ئورتاسىدا تونقان ماۋقەسىغا كورە، ئوز ئىشىگە نىسبەتەن ئونرلى مەفكۇرەوى قىنگفايىشلار، ئاغىشلار بوزىلىشلار بولىب ئوتدى. بولارنىڭ ئېلىك كەتتەلەرى وە زەرەرلىلەرىدەن «كومسومول تەشكىلاتىنى ھەرقانداي كەمشىلەرىنىڭ بالالارى بىلەن تولدىرىش»، ئاچىغرانى قىلىب ئېتىكەندە «مۇشتۇمزور بالالارىنى كومسومول سەففىگە قابول قىلىب، ئولارنى بالىدان تەربىيەلەش» ئاتقىمىدىر.

مەنە بونداي زەرەرلى ئاقىم، ئوز - ئوزىدەن وە تەسادىفى رەۋىشدە كېلىب چىققان ئېمەس، بەلكىم، بولار بىزنىڭ ئالىب باراياتقان سىياسى، خوجالىق كۇرەشلەرىمىز نەتىجەسىدە مايدانغا كېلگەن.

لېنىن كومسومولىنىڭ مەركەزى قومى ئاتىرافىدا مەھكەم ئويۇشكەن كومسومول ئاماماسى بۇنداي ئاقىملارغا قاتتىق زەربە بېردى.

ھازىرغى زەربەلى ۋەزىفەلەر قاتارىغا كىرگەن مەسئەلەلەردەن بىرى - ئۇمۇمى مەجبۇرى تەئلىم مەسئەلەسىدىر. بو ساھادا ھەم ئەنچە ئىشلەر قىلىندىكىم، بو ئىسە، قىشلاقداغى موئەللىملەرنى ھەمەرگە ئالىب كېلىب، ئولارنى قايتادان تەربىيەلەش بىلەن بىر قاتاردان 500 لەب كومسومولار تەئلىم-تەربىيە ئىشلەرىگە بېرىلدى.

ئوزبېكىستاندا ئۇمۇمى تەئلىمنىڭ ئازلىغى ئالىندى، ئورتا ئالى مەكتەبلەرنى ئىشچى، بەتراك وە كەمبەغەل ياشلارى بىلەن تولدىرىشدا كومسومول ئوز قولى بىلەن ئەمەلى ئىش ئالىب باردى.

مەنە بولار ئېسە، كومسومول تەشكىلاتىنىڭ مەدەنى قۇرۇلىش ساھاسىدا ھەم فەئال ئىشتىراك ئېتكەنىنى وە ئېتەە يانقانىنى كورسەتەدى.

ئوزبېكىستان كومسومولىنىڭ 5نچى قۇرۇلتايى، خەلق خوجالىغىنى سوسىيالىزم ئاساسىدا قايتادان قۇرىش دەۋرى، سىنىفلەر كۇرەشىنىڭ كېسكىنلەشكەن بىر پەيتى، ئوزبېكىستاندا پاختا پروگراماسىنى پىلاندان ئارتىق بىلەن بەجەرىش، بايپاسغا كولخوزلاشتىرىش ئاساسىدا مۇشتۇمزورلارنىڭ سىنىف بولىب ياشاشلارنى توگەتىش كەبى مەسئەلەلەر ئەمەلگە ئاشىرىلماقدا بىر دەۋردە ئاچىلا ياتىر.

ئوزبېكىستان كومسومولى لېنىننىڭ 5نچى قۇرۇلتايىغا پەرتىيە رەھبەرلىگىدە بەجەرگەن زور مۇۋەففەقىيەتلەر ساۋغاسى بىلەن كىرە ياتىر. سىنفى كۇرەشدە كومسومولارنىڭ 5نچى قۇرۇلتايى، بو مۇۋەففەقىيەتلەرنى موستەھكەملەش، كېلگۈسى ۋەزىفەلەر يولىنى چىزىش وە پەرتىيەنىڭ باش يولى ئوچۇن كۇرەش شىئارى

ئوزبېكىستان كومسومولىنىڭ 5نچى قۇرۇلتايى، ئورتا ئاسىيا وە ئوزبېكىستان كومسومولىنىڭ ئون يىللىقىدەۋرىدە ئاچىلا ياتىر. تېمىر ئىرادەلى بولشېۋىكلەر پەرتىيەسى رەھبەرلىگىدە ئون يىل ئىش ئالىب بارغان كومسومول سان، سىفات جىھەتىدەن ئېتەتەفانى پرولېتارىيانىڭ كۆتكەنچە ئوسدى، سەرەلەندى وە سەرەلەنە ياتىر.

ئورتا ئاسىيا وە ئۇنىڭ بىر قىسمى ئوزبېكىستان كومسومولى، جەھان ئىنقىلابىنىڭ توككەنچ ئولكەسى-س. س. س. ر. گە قارشى باش كوتەرگەن ئىچكى وە تاشقى دۇشمەنلەر بىلەن پەرتىيە رەھبەرلىگىدە كېسكىن كۇرەش ئالىب باردى، بېرا-سۇۋ ئىسلاھاتى، رايونلاشدىرىش، خەلق خوجالىغىنى سوسىيالىزم ئاساسىدا قايتادان قۇرىش دەۋرىنىڭ زەربدار يۇمۇشلەرى - بېش يىللىق پىلاننى تورت يىلدە بەجەرىش كەبى كۇرەش وە ئاغىر ۋەزىفەلەرنى بەجەرىش يولىدا ئوسدى.

ئوزبېكىستان كومسومول مەركەزقومى، پاختا پروگراماسىنى ئارتىغى بىلەن بەجەرىش ئوچۇن بۇتۇن ئوزبېكىستان كومسومول تەشكىلاتلارىنى سەفەربەرلىككە ئالدى. ھازىر بوتۇننىڭ ئېجراسى ئولاراق 64 مىڭ توننادان ئارتىق پاختا قولغا كىرگىزىلدى. پاختا ھاسىلاتىنىڭ 25 پىروسەنتىنى بەجەرىشنى ئوز گەردەنىگە ئالغان «ئوزبېكىستان كومسومولى» ئاينقسا شەھەر پرولېتار ياشلارى 50 مىڭلەب دالالارغا چىقىب ئىشلەدىلەر. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتدا پەرتىيەنىڭ باش يولىنى ئەدل تورب ئەمەلى بەجەرىش، ئوڭ ئوپپورتونىزم وە «سولچى» نروتسكىزىم قالدىقلارىغا، بۇيۇك دەۋلەت شوۋىنىزمى، مەھەللى مىللەتچىلىك وە ئولارغا نىسبەتەن موراسا بىلوچىلارغا قارشى رەھمىسىز سۇرەتدە ئانى وە كېسكىن كۇرەش ئاچىش، ۋەرەچىلىككە قارشى كۇرەش، شورا ئاپپاراتلارىنى تازالاش كەبى مەسئەلەلەر باراسىدا كومسومول پەرتىيەنىڭ يولى بىلەن باردى وە باراجاق.

كومسومول تەشكىلاتىنىڭ كۇن سايىن سەنئەت باغلاردان ئىنچەملەشىب، ئىان باغلاردان كېنگەيىشى، پەرتىيەنىڭ زەربەلى تاپشىرىقلارىنى بولشېۋىكلەرچە بەجەرىش، دائىمى ئېتىنلار ھسابىغا پاختا مايدانىنى كېنگەيتىرىش، يەنگى پرولېتارىيات كەدرلەرى تايىيارلاش، پاختا پروگراماسىنى تولا بەجەرىش كەبى مەسئەلەلەر، ئېلىك مۇھىم ۋەزىفەلەردەن ھسابلانادى.

ئوزبېكىستان كومسومولارى، قىشلاق خوجالىغىنى سوسىيالىزم ئاساسىدا قايتادان قۇرىش يولىدا زور تەشەببۇس وە بۇيۇك مەھارەت كورسەتدى. كومسومولار ئاماماسى، قىشلاق خوجالىغىنى كوللېكتىفلەشتىرىش، كېلىك ئامانىڭ دىققەتىنى شو ئامانغا تارتىش يىلىنكەنە قالماسدان، 17000 كومسومول خوجالىغى كولخوزغا ئويۇشدى. قىشلاقدا زەرەرلى ھەشەراتلار بىلەن كۇرەش باراسىدا كومسومول بۇيۇك فەئالىيەت كورسەتدى. مەسەلەن بو ۋەزىفەيە يوزەسىدەن زەربەلى بىرىگەدەلەر تۇزۇب ھەشەراتلار بىلەن كۇرەشدى وە پاختا چاپىقلارىغا كومەكلەشدى. قىشلاق خوجالىغى ئېسكى ئاسبابلارىنى سىقىب چىقارىب، ئونى ماشىنالاشدىرىش ساھاسىدا ھەم كەتتە مۇۋەففەقىيەتلى ئىشلەر قىلدىكىم، بو بىلەن كومسومول ئوزىنىڭ فەئال كەدرلەرنى يېتىشتىردى.

كومسومول ئاماماسى، ئوزىنى زەربەچى ئىئلان قىلدى. ھازىردا سەنائەتخانەلەر بويىنچا 15 مىڭ زەربەچى كومسومولار بولىب، بولار، ئوزلەرىنى بېش يىللىق پىلاننى تورت يىلدا تولا بەجەرىش ئوچۇن سەنائەتخانەلەرگە مەھكەملەدىلەر. ئاسىىدا ئونچەگە.

muştumzor və opportunistlər sajaвan astьqa qacьв qalalmaslar

jappasьqa kөllektifləşkən jəni jol qara toxtadan qьzьl taxtaqa ɵtiş ycyn kyrəşmәgi kerək

quva өppөrtynistləri orunlarьdan alьndь

quva (өz myxв.). rajon paxta tajjarlaşda çydə həm arqada qalajatьr. вunьŋ səвəвləri: rajkom pərtijədən tartьв вytyn rajon təşkilatlərь paxta terimigə nisвətən oŋ aqmacьlьq kərsətdilər pərtijə qararlarь вəçərilməjdi. rajkom sekritari вahtьjarьf rajonnь rəhвərsiz qaldьrьв kərertkə ketiв qaldь. paxta kəmpənijəsi vaqtьda işni taşlaв cetkə ketiş mymkin emәsligi haqьdaqь pərtijə qararьnь rajkom вuzdь. r.k.i. sekritari qalandarьf qoqanda tamaşa qьlьв jyrədi. rajonda kəmвəqəllər təşkil qьlьnmaqan. kolxozlar və şirkətlərdə cet ynsirlər вar, ular paxta tajjarlaşqa zərвə вerişgə urunadьlar, qьşlaqlarqa cьqarьlqan vəkillər işləməjdilər.

mənə şu fəktlər sinfii dyşmənniŋ tizginini jeşiв qojdь. paxtanь ɵz vaqtьda tola teriв alьв hykymətgə tapşьrьş havfda qaldь.

rajkom kəmpənijəgə rəhвərlik qьlьş ornьda girəhвazlьq çənçəlləri вilən vaqьt ɵtkəzməkdə. rajkomnьŋ 30-ncь nəjəвir plenymi вaxtьjarьfnь ornьdan alьş toqrьsьda mərkəzqomnьŋ qararьnь alqьşladь. qalandarьf və fajazьfnь orunlarьdan alьв işlərini m.k.k. gə вeriskə qarar qьldь. rajkom sekritari vəzifəsigə mirzaçanьf sajlandь.

pienym paxta tajjarlaş syr'əti ni kycəj-tiriş haqьda qatar cara lar вelgilədi və ajrьm təşkilətlər tamanьdan oŋ aqmacьlarqa qarşь kyrəş joqlьqьnь kərsətdi.

rəsylçanьf

ۋابكەنت ئوگلار ئىزىدەن

پاختا توپلاش پىلانى خاۋف ئاستىدا.-ئوپپورتونىستلار نەزەرىيەسى ئەمەلدە كورىنە ياتىر.-سود ئەپپەرەتلەرى مۇراساچىلىق يولىدا.-كولخوزلاردا 144تە مۇشتۇمزور بار-

سابىق بۇخارا ئوكرۇگىنىڭ ۋابكەنت رايونىدا بو يىلغى پاختا بېغم - تېرىمىگە باشدان تايىيارلىق كورىلمەدى. پاختا يېغناش ئاتىرافىدا قىشلاقداغى بەتراك، كەمبەغەل وە ئورتا ھال دېھقان ئاكتىۋلارى يېتەرلى ئويۇشدىرىلمادى. جاماتلاردا پاختا يېغناش ساھاسىدا كەمبەغەللەر مەجلىسلەرى فاقات ئوكتەبر ئورتالارىدان باشلاندى. ئوز كومپەرتىيە مەركەزقومىنىڭ كەمبەغەللەر بىلەن ئىشلەش باراسىدا چىقارغان قارار ۋە دېرېكتىفلەرىنى بەجەرىشگە كەتتە-ساۋق ئانلىق بىلەن قارالدى.

مۇشتۇمزورلارنى پاختاتاپشىرىشغا مەجبور قىلىش چارالارى يېتەرلى بولمادى، شۇنىڭ نەتىجەسىدە ئولارنىڭ پاختا پىلانىنى بۇزىش يولىدا ھەرەكەتلەرى ئاۋج ئالدى. مەسەلەن: باغ مۇسا قىشلاغىدا ئېنكەتە مۇشتۇمزور كولخوزغا كىرىب ئالىب، كوللېكتىفنىڭ ئىش ھايۋانلارىنى سادىرلار، 2 ئاتاب بېرىك پاختانى ماللارغا يېدىرىب يوبارادىلار، ھالبوكى كولخوز ئاعزالارىدان بەعزىلەرىنى پاختا تېرىشدەن قايتارب ئالغان ۋاقىتلارى ھەم بولدى.

10 نچى نويەبرگەچە يىللىق پىلان 35 پىروسەنت بەجەرىلدى. پاختا تاپشىرىشدا بېرىنچى ئورىندا ئورتا دېھقان، ئىككىنچى ئورىندا كەمبەغەل دېھقانلار ئىرادى ئېجتەماعى سېكتور ئېنك ئارقادا قالاياتىر. بۇنغا سەبەب: كولخوزلاردا مەجنەت

رش، كولخوزلاشتىرىش يولىدا ھەر خىل ئوپپوزاشلارنىڭ كېلىب چىقىشىغا قارشى كۇرەش ئالىب بارالمغان بولداچى شاخسلار توجەلىك. ئاغازبازلىق بىلەن ئورلب قالدىلار.

سوگفى كۇنلەردە يەككە خوجالىقلارنىڭ كولخوزغا ئاقب كىرشلەرى كوچەيىب كىيتىسە ھەم كولخوز ساپوزاغى ئاغماچىلار بەو ئىشنى باشقارىشدان ئاجىزلىق قىلادىلار.

خالاچ قىشلاغىداغى يەككە دېھقانلار 25 ھەم 30 تەدەن ئېككە بولىب كولخوز توزب بېرىشنى سورادىلار، كولخوز سېكسىيەدەگى بەرەممەسلەر «25 - 30 كىشىدەن كولخوز توزب بولمايدى» پايپاسغا كولخوزلاشتىرىشكا گىزلار» تۇزب بېرەمىز، دېب دېھقانلارنى قايتارب يوباردىلار. ۋابكەنت تۇچەستكەسىدە ھەم شۇنداي ھادىسەلار يۇز بېردى. كوللېكتىفلەش ھەرەكەتىگە بۇنداي قارشى تۇرىش ئوڭ ئوپپورتونىزمنىڭ ئەمەلدە كورىنىشىدەن باشقا نەرسە ئېمەسدىر.

رايونىدا يېڭىسىدەن تۇزىلگەن 71 كولخوزبار. بولاردا ياشىرىنىب ياتقان 144 مۇشتۇمزورنىڭ بارلىغى ئانىلاندى. شۇنداي ئاتىق ماعلوماتلار بولسادا، كولخوزلارنى تازالاش توغرىسىدا ھېچكىم ئاغىز ئاچمايدى.

رايوندا يەكىدەن 44 كولخوز تۇزىلىب بۇلارغا 1762 خوجالىق ئويۇشدىرىلدى. يەنەدە 3 كولخوز رەسمىلەشدىرىلمەسدەن ياتادى.

كولخوزلارنى تازالاش توغرىسىدا رايون كولخوز سېكسىيەسىنىڭ رەئىسى ئورىن باسارى ئەلېكسېيېف مەئمورى پەرتىيەنى قوللانماقچى بولىب رايون مەئمۇرىيەت شۇئبەسىدەن مېلىتسىيە سورادى. يەككى ۋە ئېسكى كولخوزلاردا بەتراك، كەمبەغەللار گروھلەرى تۇزب ئىش ئالىب بارىشنى ئونوتادى.

كولخوز سايۇزنىڭ تەشكىلات شۇئبەسىدە مۇشتۇمزور بالاسى' چار ھوكۇمەتىنىڭ لەگەنبەردارى' پەرتىيە سەففىدەن ھەيدەلگەن شېرمېسكى دېگەن كىشى ئولتىرادى.

ھۇكۇمەن ئېيتكەندە ۋابكەنت رايون ئەپپەرەتلەرى پاختا توپلاش ۋە كولخوز تولقونىغا رەھبەرلىكدە نەمۇنەلىك ئىش قىلا ئالمادىلار. ئېندى مەركەزى ئىدارالار بو ساھادا ئايرىم چارا كورىشلەرى لازىم.

ئوز كومپەرتىيە مەركەزقومىنىڭ بىرىگەدە ئاعزاسى: م. شاكىر.

ۋاقىسمانى ۋە ئىنتىزام ياخشى يولغا قويىلماغانى بەتراك وە كەمبەغەللەر ياخشى ئويۇشدىرىلماگەنلەر.

مۇشتۇمزور ۋە ئوزىگە توق خوجالىقلار مەجبورىيەتلەرى يۇزەسىدەن پىلانلارىنى ئوكتەبر ئايىدا تولدىرشلارى لازىم ئېدى. بىراق، 605 توننا تاپشىرىشى لازىم بولغان توق خوجالىقلار 191 توننا پاختا تاپشىردىلار' خەلاس.

رايون سود ۋە پروكۇراتۇراسىنىڭ ئوستەلى ئوستىدە باسىلىب كورىلمەسدەن ياتقان 15 مۇشتۇمزورنىڭ جىنايات ئىشى ئوستىگە ئاچىق سود نەتىجەسىدە 8 مۇشتۇمزور ئاقلانىب، 8 نەفەرى مەجبورى خىزمەتغا ھۆكم بولغانلىقلارىنى كېلتىرسەك، سود رەئىسى سەئدۇللايېفىنىڭ ھاقىقى يۇزى قانداي ئېكەنىنى ئانقلاغان بولامىز.

رايون پەرتىيە، گەسەبە ھەم كومسومول تەشكىلاتلارى ئوز ئاعزالارىنى توپلاب شەھەرلەر ئوتكەزىش، ئاتالىق ئىشلەرىنى تەشكىل قىلىش كەبى مۇھىم ئىشلەر ساھاسىدا ھېچ نەرسە قىلمادىلار.

«كوممونىست» موخلىس ئەبدى رەھىمى 70 پۇت پاختامىنى ئوز ئويىدە ياشرب قويدى. بو كەبى ئوپپورتونىستلار جىنايى مەسئۇلىيەتگە تارتىلىش ئېمەس؛ ھاتتا پەرتىيە جاۋابگەرلىككە ھەم تارتىلمادىلار.

پاختا پروگراماسىنى بەجە-

مۇشتۇمزور (ئوپپورتونىستغا): ياخشىيەم سېن بار ئېكەنسەن، جىيەن. مېنىڭ ئەپتىمنى بىر كىتكەن شەمسىيەڭ پاختامنى ھەم ساقلاي ئالدى.

قاتار رايونلاردا ئوڭ ئاغماچىلىق

-24، فارغانا-28، يوقارى چىرچىق-27، قارا دەريا-28، سەرى ئاسىيا-28، رامىتان، ۋابكەنت، چىراقچى رايونلاردا-32، غىجدۇان-33، كەرمەنە-34، بۇلۇنغۇر-32، قۇراما-36، مارغىلان، 36 پىروسەنت.

پەرتىيە مۇشتۇمزور ۋە ئوزى توق خوجالىقلارنىڭ ئوز مەجبۇرىيەتلەرىنى بېرىنچى دېكەبرگەچە 100 پىروسەنت بەجەرىشلەرى ھاقىدا دېرېكتىف بېرگەن ئېدى. مەنە بو دېرېكتىف بەجەرىلمەدى. يوقارىدا كورسەتىلگەن پىروسەنتلەر باي، مۇشتومزورلارغا نىسبەتەن ئوڭ ئاغماچىلىقنىڭ ھەمەلدە كورىلگەنىنى ئاچىق كورسەتەدىلەر.

جۇدە كوپچىلىك رايونلاردا مۇشتۇمزور ۋە تىوق خوجالىقلار پاختا تاپشىرىشدا ھازىرغاچا جۇدە ئارقادا قالاياتىرلار. 22نچى نويەبرگەچە ئومۇمى يۇزىدىن ئېنە پىلان 53,1 پىروسەنت بەجەرىلگەندە مۇشتۇمزور ۋە توق خوجالىقلار 49,6 پىروسەنت بەجەردىلەر.

بو خوجالىقلار سابىق تەشكىلاتلارى ئوكرۇگى رايونلارىدا 77 پىروسەنتكە يېتكەزدىلەر. ئەمما قويىدا ئى رايونلاردا مۇشتومزور ۋە توق خوجالىقلار ئوز مەجبۇرىيەتلەرىنى بەجەرىشلەرى قويىدادىدۇر: پەتتە كېسىر-20، خەتىرچى-21، يەڭى يول-22، ئورتا چىرچىق، 23 مىنەن،

يوقارى ئوقۇ يۇرتلارىنىڭ ئىستودېنتلارى، تېخنىكوم ئوقۇچىلارى وە قۇرسلارنىڭ تەلەبەلەرىنى كەمپەنىيەلەرنى ئوتكەزىش ئوچۇن سەفەربەرلىككە ئالىش توغرىسىدا ۋ. ك. پ. (ب) مەركەزقوم ئورتا ئاسىيا بيۇراسى كاتىبلىگىنىڭ 28نچى نويەبردە چىقارغان قارارى

1. ئالى ئوقۇ يۇرتلارى' كوممۇزلارنىڭ ئىستودېنتلارى' تېخنىكوم ئوقۇچىلارى وە قورسلارنىڭ تەلەبەلەرىنى ھەر ئوزلى خوجالىق كەمپەنىيەلەرىنى ئوتكەزىش بىلەن باغلىق بولغان ئىشلەرگە ئىشچى كۆچلەرى ئەرزقەسىدە سەفەربەرلىك قىلىش مەنع ئېتىلسىن. ئىستودېنتلار وە ئوقۇچىلار، ئوقۇ ئىشلەرىگە زەرەر بېرمەسلىك شەرتى بىلەن، بۇنداي ئىشلەردە قاقات شەنبەلىكلەردە ئىشتىراك قىلىشلارى مۇمكىن.

2. ۋۇزلار، كومۇزلار، تېخنىكوملارنىڭ ئوقۇچى ياشلارى وە قورسلارنىڭ تەلەبەلەرى ئەساسى خوجالىق كەمپەنىيەلەرىگە (ئېكىن، يېغىم، تېرىم وە كوللېكتىف شەرتنامەلەرى كەمپەنىيەلەرىگە) جۇدە زەرور بولغان تەقدىردە جەلب قىلىنسىنلار' شۇندا ئولار، ئوقۇ ئىشلەرىدەن ئاجرالمايدىغان قىلىب ئىشلەتىلسىنلار.

ھەم ئولاردان ئاماۋى ئىشلەرنىڭ تەشكىلاتچىسى سەففەتىدە وە ئىشلەب چىقارىۋ تەجرىبەسى يولى بىلەن تېخنىكە رەھبەرلەرى ئەرزقەسىدە ئىستىفادا قىلىنسىن' ئوقۇ يۇرتلارىنىڭ مۇئەيەن ئىشلەرىگە وە ئوقۇلارنىڭ بارىشىغا زەرەر بېرمەسلىك بولماسىن.

3. تەقسىمات شۇئبەسىگە تەكلىف قىلىنادىركى ۋ. ك. پ. (ب) مەركەزقومى ئورتا ئاسىيا بيۇراسىنىڭ رۇخسەتىدەن تاشقارى ئىستودېنتلار وە ئوقۇچىلارنى ھەر قانداي ئىشلەرگە سەفەربەرلىككە ئالغان ۋۇزلار، كومۇزلار، تېخنىكوملار وە قورسلارنىڭ دېرېكتورلارى پەرتىيە جاۋابگەرلىككە تا تىلسىنلار.

ۋ. ك. پ. (ب) مەركەزقومى ئورتا ئاسىيا بيۇراسىنىڭ كاتىبى: كاخىيانى.

25 نچى نويەبردە فاعىللار بىلەن بىرلىكدە رايون پەرتكومىنىڭ كېڭ مەجلىسى بولدى. بۇندا ھازىرغى ئاھۋال وە رايوننىڭ ۋەزىفەلەرى توغرىسىدا ئورتاق يوسوپوف سوزلەدى.

يەڭى يول رايونى پاختا تېرىۋەگەسى ئىئلان قىلىندى. ۋە 8 كەشەدەن ئىبارەت شتاب تۇزىلدى. 50 كىشى ئوپاللا موچىنى قىلىب بېلگىلەندى. بۇتۇن پەرتىيە، شورا، كومسومول وە سايۇز ئاعزالارىدا سەفەربەرلىك ئىئلان قىلىندى.

«دوخ» كولخوزىنىڭ رەئىس مۇئاۋىنى كولخوزدا ئىشلەرنىڭ ياخشى تەشكىل قىلىنماغانى ئوچۇن سوگىلەكەنىدە «ئوشە قويلار بىلەن ئىش قىلىب بولادىمى» دېب كولخوزچىلارنى كەمسىتدى. مەنە بو سوزلەرنىڭ ئوزىدە ئولوغ مىللەت شوۋىنىزمى كورىلگەنى ئوچۇن پەرتىيەدەن چىقارىلدى.

رايون ئاگرونوملارىدان ئانانىف نى بىر قانچا نا توغرى ئىشلەرى ئوچۇن پەرتىيە وە ھوكومەت ئالدىدا جاۋابگە تارتىشغا قارار قىلىندى.

يەڭى يول رايون پەرتىيە تەشكىلاتى وە بۇتۇن پەرتىيە ئاعزالارى ئوز كومپەرتىيە مەركەزقومى وە بۇتۇن شورا جەماعەتچىلىگى ئالدىدا چىن بولشېۋىك نامىنى ئالىش ئوچۇن كۇرەش ئېمتەھانى ئالدىدا تۇرادىلار.

خالدارۇۋ.

ى. كولخوز رەئىسى ئېشانىنىڭ ئوغلى' 4 بەترەكنى ئىشدەن چىقاردى. كاتىب قىشلاقدا مەسئۇل كەتتە ئورىنلارغا ئان 26 نچى يىلدا پەرتىيەدەن ئوچرىلگەن. كولخوزدا بۇلار بىر، ئېكەسى بىرىگەدە مەسئۇل كەسى كولخوزدا رەئىس. بۇلارنىڭ مۇشتۇمزورلارنىڭ تاپانچىسى. بۇلار بوش ئالىنقاچىلار ۋاقىعەسىنى ئوترادىلار.

يەڭى يول رايونىداغى مەسئۇل ئىشچىلەردەن بەعزىلەرى بولارنى بىلگەن بولسالار ھەم، كېلىشۇچىلىك قىلىب، چارا كورمەسدەن كېلەدىلەر.

«نىيازباش» كولخوزى مەئنەدەن بۇل' سەنائەت ماللارى ئالمايدى ئاعزالار سانى ئالدى كورسەتىلگەن بىر رويخەت بۇرگەزب بېرىلگەن بىر پاختا تاپشىرىشدا ئېككىنچى بىر كىچىنى كېلگەن. ھسابچىسى قاچىب كەتكەندەن كېيىن باشقا ھسابچى بۇ ئىشلەرنى يولغا سالىب بېرىش ئوچۇن 500 سومغا شەرتنامە قىلغان. بۇندان كولخوزچىلارنىڭ خەبەرى يوق.

ئونسىرلار ئولتىرادى. كولخوز مۇئمىن خوجاينى ئېشانىنىڭ ئوزى باي بولىب 4 بەترەك ئېتكەن. ۋالكومگە مەسئۇل بولغانىدا يايلارنى كەتتە ئورتوقوزغانى ئوچۇن 26 نچى بىرنچى مەرتەبە پەرتىيەدەن ئوچ ئېدى. مەقارا سۇۋ، كولخوزى نورت ئاغا - ئىنىلەر، بىر كومسومول بىچىكەسىگە كاتىب، بىر ئەكەسى خەزىنەچى، ئوزى رەئىس. ھەممەسى مۇشتۇمزورلارنىڭ تاپانچىسى بولىب ئولتىرادىلار. بۇلار بىر رىقدا بولغان كالالوقاچىلار سەنى ئېسكە توشىرەدەر.

ياخشى تەشكىل قىلىنماغان. پاختانى بالالارغىنا تېرەدى. مەجنەت ئىنتىزامى پەست. «فرونزە» كولخوزىنىڭ كوب ئاعزالارى وە ئىدارا ئاعزالارى بازاردا يۇرەدىلەر. كولخوزلاردا ئاماۋى ئىشلەر يولغا قويىلماغان. قىزىل وە قارا تاختالار دېۋارگە قاقىلغانچا ھەرەكەتسىز ياتادى. ئۇنىڭ ئەھەممىيەتىنى توشۇنتىرىب، كوپچىلىك كولخوزچىلاردا كورىلگەن غايرەتلارنى ئوسدىرىش' ھو ئارقالى مۇسابەقە وە زەربەچىلىك ھەرەكەتلەرىنى يولغا قويىش مەسئەلەسىنى ھېچ كىم ئويلاماغان.

ئىشكە ساۋۇق قاراغانلارنى وە ئىشكە كېلمەي قالغانلارنى ئۇمۇمى مەجلىسلەردە، كولخوزچىلار ئاراسىدا قىزارتىرىش، تەنبىھ بېرىش ئوسۇللارى قوللانماغان.

كوب كولخوزلاردا كەمبەغەل گىروھلەرى تەشكىل قىلىنماغان.

«12 نچى ئوكتەبر» كولخوزىدا شوراغا ھاقسىزلاردان 50 تەسى بار. بۇلارنى كولخوزدان چىقارىشغا قارار بولغانىدا، رايون رەھبەرلىگىدەگى كىشىلەر «كولخوزنى تازالاش كېيىن بولادى» دېب بۇنغا ئەھەممىيەتسىز قاراغانلار.

«قارا سۇۋ» كولخوزىنىڭ رەھبەرلىگىدە مۇشتۇمزور وە ياشقا جەت

ئوز كومپەرتىيە مەركەزقوم بېرىگەدەسىنىڭ تېكشىرىشى نەتىجەسىدە مەعلوم بولادىكى، ۋ. ك. پ. (ب) مەركەزقومى ئورتا ئاسىيا بيۇراسىنىڭ وە ئوز كومپەرتىيە مەركەزقومىنىڭ قاتار قارارلارىنى وە رايكوم ئىجرائىيە بيۇراسىنىڭ ئورتاق يوسوپوف ئىشتىراكى بىلەن بىرلىكدە چىقارغان 2 تە قارارىنى ھازىرغاچا رايون پەرتىيە وە شورا رەھبەرلىگى ئەمەلگە ئاشىرمادىلار.

رايون پەرتكوم مەسئۇل كاتىبى وە رايون ئىجراقوم رەئىس مۇئاۋىنى ئىشكە ۋاقتىدا كېلگەن كىشىلەر بولسالار ھەم (كېلگەنلەرىگە 2 ئاي بولغان)، كېلىش بىلەن ئامانى تەشكىل قىلماسلىقلارى وە ئوزلەرىدە جاۋابگەرلىكنى سېزمەسلىكلەرى' بولارنىڭ خاتالارىدان ھسابلانىشى كېرەك.

رايوندا يىللىق پاختا پىلانىنىڭ ئېنداۋگىنە فاقات 32 پىروسەنت بەجەرىلىشى پاختا يوق دېيىشكە ھېچكىمگە ئىمكانىيەت بېرمەيدى. قىشلاق وە كولخوزلارغا چىققان ۋەكىللەرنىڭ كوبلەرى ئاتغا مىنىب' پىلاننى تولدىرالمايمىز' دېب يۇرىشدەن باشقانى بىلمەيدىلەر.

ئوندىي كولخوزلارغا كېلسەك' كوب چاتاقلارنى كورەمىز. مەجنەت

يەڭى يول رايونى ھەلى قارا تاختادا

بۇ رايون جىددى كۇرەش ئىمتەھانى ئالدىدا تۇرادى

پايپاسغا كوللېكتىفلەشكەن يەڭى يول رايونى پاختا تايىيارلاشدا قارا تاختاغا يازىلغانىنى بىلە تورىب، بو ساھادا ئوز ئىشىنى ياخشىلاشغا چارا كورمەدى. بۇتۇن پەرتىيە، شورا جەماعەتچىلىگىنى، كەمبەغەللەر وە كومسومولەرنى تەشكىل قىلىب، ئولار بىلەن بىرگە بۇتۇن مەجنەتكەشلەر ئاماماسىنى ھەرەكەتكە كېلتىرىش چارالارى بو كۇنگەچە كورىلمەدى. شۇنىڭ نەتىجەسىدە رايون 24 نچى نويەبرگەچە يىللىق پىلاننى فاقات 32 پىروسەنت بەجەرە بىلدى.

ئايرىم ئاباقالارغا كېلگەندە، ئورتا ھاللار يىللىق پىلاننى 90، كەمبەغەللەر 70، مۇشتۇمزورلار 47، كولخوزلار 30 پىروسەنت بەجەردىلەر.

مۇشتۇمزورلارنىڭ ئوز مەجبورىيەتلەرىنى فاقات 47 پىروسەنتىگىنە بەجەرىشلەرى ئولارغا نىسبەتەن سىنفى شىئنىڭ بوشلىغىنى ئاچىق كورسەتەدى.

SSSRGƏ QARŞЬ „ƏDALƏT URUŞЬ“ TAJJARLAB KELGƏNLƏR

işcilər sinfi çalladlarnьꞑ kari-вədlərigə çahan proletarьjatь sssr ni qoruqlaş вilən çavaв вerədi

krьlenko—sizniꞑ ortaꞑьzda вoloƣan şundaj ap—acьq gəplər вarьşь ycyn, hec вolmaƣanda вelgili вir ruxanь zəmin вolьşь kerək edi, degən savalnь вerədi, carnovskii halatь ruxьjanьꞑ вir xьl вoloƣanьn tə'kidləjdi. xrennikovniꞑ өzini өz kişi qьlьв kөrgənini, ьşanoƣanьnь вajan qьladь.

xrennikov qamalƣandan kejin carnovskii zərərkynəndəlikgə jolвaşcь вolьşda və вytyn mə'dən sanaatьƣa rəhвər вolьşda unьꞑ çajьƣa oltьradь. carnovskii вunda өziniꞑ rolini mə'dən və maşьna quruş sanaatьdaƣь zərər—kynəndəlik işlərini alьв вarucь zərərkynəndələrgə" sanaat pərtijəsi" mərkəzqomьnьꞑ direktivlərini tapşьrucь вir axвaratcь sifətidəginə təsvir qьlmaqcь вoladь.

lekin qaralavcьlarnьꞑ вergən вajanatlarь unьꞑ вu hərəkətini tez və jeꞑil syrətdə acьв вerədi. kallinnikov вilən вaqamtь qьlƣan vaqtda „axвaratcь“ carnovskiniꞑ işləri nimədən ьвarat вoloƣanlьƣь aꞑьqlanadь. carnovskii „sanaat pərtijəsi“ mərkəzqomь tamanьdan tyzilgən zərərkynəndəlik planьnь qandaj turmuşƣa aşьrьş toƣrьsьda dəstyrlər вergən. u, вunь mə'dən sanaatьdaƣь həmmə zərərkynəndəlik вoqunlarьƣa вildirgən. məmləkətniꞑ mudafaasь ycyn myhim вoloƣan zavodlarь işdən cьqarьş tərtiвlərini ergətkən.

dyryst, u mə'dən sanaatьnьꞑ ahvalь toƣrьsьda axвarat toplaƣan. lekin вu axвarat və ma'lumatlarь fransija general ştaвьnьꞑ tapşьrьƣь вojьnca toplanƣan.

şunьꞑ вilən carnovskiniꞑ soraƣь tamam вoladь.

kuprijanovniꞑ soraƣь

kuprijanov ьnqьlaвdan вurunƣь 22 jьlьq xьzmatь vaqtьda çydə kəttə mənsəвgə egə вoloƣan. 1900-nci jьldan 1917-nci jьlƣaca, 17 jьl вojьnca, hazьr torgpromniꞑ əktiv a'zalarьdan, məşhyr sanaatcь konovalovƣa qaraşlь karxanada xьzmat qьlƣan. inçener kuprijanov konovalovnьꞑ вittə fəвrikəsidə mydir вolьв xьzmat qьla вaşlaв, əstajdil xьzmatь nəticəsidə konovalov fəвrikəlariniꞑ вytyn вir gryppəsigə mydirlik vəzifəsini alьşƣa muvaffaq вoloƣan və jьlƣa 12 miꞑ som maaş ala turƣan вoloƣan.

kuprijanov, өziniꞑ sөzigə qaraƣanda, sьjasat вilən hec вir qьzьqmaƣan. lekin unьꞑ sьjasatdan cetdə tyrişi, şəhər şorasьƣa sajlav kynlərida өziniꞑ xoçajьnь kəttə mavqь'nь tutqan kadetlar və taraqqь pərvərlər ispiskəsigə avaz вerişkə tosqunlьq qьlmaƣan. konovalovƣa avaz вerməsdən qalьş, əlвəttə jaxşь emas edi, dejdi kuprijanov,

kuprijanov krьlenkəniꞑ savalьƣa çavaв вeriв, fevrəl ьnqьlaвьnь xursandlьq вilən qarşь alƣanьnь gəpiriв, вir post toxtaв turadь, undan kejin „cynki vaqtlь hykymətkə өzimniꞑ xoçajьnьm kirgən edi“ degən sөzni qoşьв qojadь.

jəni ьqtьsadь sьjasat вaşlanƣanda əjвdər xalq xoçalьƣь alь şorasьda pəjda вoladь. 1922—24-nci jьllar icidə toqumacьlьq trestlərida işləjdi, undan kejin xalq xoçalьƣь alь şorasьda direktorlik vəzifə igə вelgilənədi. nehajat 1928-nci jьlda kuprijanov ьttьfaqьmьznьꞑ вytyn sindikatləşkən toqumacьlьq sanaatьmьznьꞑ taqdьrьn ьdara qьlucь вoladь.

kuprijanov zərərkynəndəlikni 1925-nci jьlnьꞑ вaşadajaq „his qьla“ вaşlajdь. əmma toqumacь inzenerləriniꞑ zərərkynəndəcilik gryppəsidə 1925 nci jьlnьꞑ axьrьdaƣьna əktiv iştirak qьla вaşlajdь. kuprijanovnь вu gryppəgə lopatin tartqan.

toqumacьlьq sanaatьdaƣь zərərkynəndə inzenerləriniꞑ jaqьndan cipləşkən gryppəsi вaşda „xoçajьnsьz“ işləgən. 1926-ncь jьldaƣьna kuprijanov „inzenerlər mərkəziniꞑ вarlьƣь, taş kөmyr, qara maj və kimija sanaatьda zərərkynəndələr təşkilatь davam qьlƣanlьƣь toƣrьsьda şadlьqlь xaвar“ alƣan.

toqumacьlьq sanaatьdaƣь gryppəniꞑ „mərkəzi“ вilən jaqьn alaqasь ikkinci əjвdar — fedorov vasьtasь вilən əməlgə aşьrьlƣan.

kuprijanov zərərkynəndəlik işi ycyn 1927-nci jьlƣaca pyl almaƣan. lopatin konovalov namьdan, unьꞑ eski vakalat qaƣazь asasьda cet el aqcasь вilən jarьm miljon somƣa məçвyrijət hyççəti вergən və вu pylni qara вirzədə alьştьrƣan.

kuprijanovnьꞑ „vьçdanь“ lopatinniꞑ вu hərəkətidən azaвlanƣan. 1927-nci jьlƣaca unьꞑ pylini qaвul qьlьşƣa çyr'ət etməgən. „oƣьrlanƣan“ pyl вolьşьdan qorqqan. lekin вu kuprijanovƣa 1927-nci jьldan qamaqqa alьnƣan kyngə qadar „torgpromniꞑ“ jardamьdan keꞑ syrətdə fajdalanьşƣa tosqun вolmaƣan.

soraq vaqtьda kuprijanov zərərkynəndələr təşkilatьda өziniꞑ rolini məs'ylijətsiz ьcracьlьqdan ьвarat qьlьв kөrsətişkə tirişədi. lekin sod hər jaqlama qьlьв вergən savallarь arqasьda inzenerlər mərkəzidə və sanaat pərtijəsidə kuprijanovnьꞑ haqьqь rolini aꞑьqlaşƣa muvaffaq вoladь. вu kişi 1925-nci jьldajaq mudahala toƣrьsьdaƣь gəplərni eşitkən вolьв cьqadь. 1929-ncь jьlda „sanaat pərtijəsi“ niꞑ mərkəzqomь unƣa mərkəzii əppərətdə və unьꞑ məhəllii вөlimlərida „mudahalacьlarƣa ьşancьlь jardam kөrsətiş ycyn“ xьzmatcьlardan və saвьq aq əfisərlərdan jecejkələr tyziş vəzifəsini tapşьradь. studentlər ortasьda jecejkə təşkil qьlьş vəzifəsi həm məzkyr kuprijanovƣa tapşьrьladь. dyryst, u вu jumuşlarnь вəçərməgən. lekin вəçərmasilikigə səвəв unьꞑ tiləmaganligi emos, вəlkim imkanijat joqlьƣь вoloƣan. şora studentləri ajrьm şaxslarnь ьstьsna qьlьnƣanda, mənə вu satьlьq zərərkynəndələrniꞑ tuzaƣьƣa kirməgən.

hьmajacьlar əjвdərlərgə mudahala təşkil qьlьşda puanqarenьꞑ iştirakigə „sanaat pərtijəsi“ niꞑ qandaj qaraƣanlьƣь toƣrьsьda saval вerədi: kuprijanov şundaj çavaв вerədi: „puankarenьꞑ işləri toƣrьsьdaƣь xaвar вizgə çydə kəttə rux вerdi. zərər kynəndəlik xərəkətləriniꞑ əməli вəçərilişini əktifləştirdi“.

ortaq vьşiniskii saat 18 gəcə tənəffys ь'lan qьlьв—sodƣa həmməsi aꞑьq... dejdi.

ertələnki məçlis şunьꞑ вilən tamam вoladь.

sodnьꞑ 29-ncь nojaвrdəgi kecki olturьşь

əjвdar fedotovnьꞑ soraƣь

fedotov eski inzener dajьralarьnьꞑ tipinciniꞑ arвaвlarьdan. өz ymyridə вu kişi kөp nərsələrni kөrgən. 1905-nci jьlь n morozovnьꞑ orexove-zuevskii fəвrikəsidə direktor вolьв işlər edi. 1905-nci jьlnьꞑ qalajanlarь, dejdi əjвdar, mendə өzgəriş tuqdьrdьlar. 1905-nci jьlƣь ьnqьlaвnь вasdьrьş vaqtьda qurвan вoloƣan işcilərni kөmyş mərasimigə qatnaşuv вilən sьjasatƣa aralaşьв, şunьꞑ arqasьda jьlьƣь 25 miꞑ som dəramad keltiryvci orьnьmnь joqatdьm. şundan soꞑ fedotov „fəвriklərdə, ajnьqsa morozov fəвriklərida işləməslikkə qarar вergən“. əjвdar şundan soꞑ toqumacьlьq fəвrikələri вinakarligidə konsultatsija вilən maşqul вoloƣan. „ekonomiceskii vedomostii“ gəzitidə „inzener“ ьmzasь вilən kөp nərsələr jazьв turƣan.

вьraq вu nərsə unƣa ьnqьlaв aldьdaƣь soꞑƣь jьllarda, 1917-nci jьlь, jənə oşa savva korozovƣa dajьmьь xьzmat qьlьş ycyn mirişgə sosuq вola almaƣan. kadet partijasьnьꞑ a'zasь вoloƣan... gərci kadetlar partijasь mərkəzqomьnьꞑ rəsmii a'zasь вolmasada, şu mərkəzqomda məslihət avazьƣa malik вoloƣan. dəvlət qaralavьnьꞑ savallarьƣa fedotov şundaj çavaв вerədi.

fevral ьnqьlaвьnь əjвdar xajrьxahana qarşь aladь. əktəвr ьnqьlaвьnь hər вir kadetkə munasьв rəvişdə „ma'qul kөrməj“, hətta undan həm jamanraq qarşь aladь.

1918-20-nci jьllarda fedotov toqumacьlьq fəвrikələriniꞑ orexov-zujev gryhi ystidəgi hykymət pravlenijasьnьꞑ rəjisi вolьв işləjdi... şu jerdə вu kişi „toƣrь və jaxşь“ işləjdi. 1920-nci jьlьəjвdar „taktika mərkəzi“ (kadetlar pertijəsiniꞑ oşa vaqtdaƣь jaşьrьn mərkəzqomь) işi вojьnca məs'ylijətkə tartьlƣan edi, kejin вoşatьв jiвarьldь.

1925-nci jьlь lopatin şu kişigə toqumacь inzenerlər ujuşmasьƣa kirişni təklif qьladь. вu ujuşma lopatinniꞑ əjtişicə eꞑ saddə maqsadlarь,—inzenerlərniꞑ turmuşьnь jaxşьlaş, ularnьꞑ ь'tьвarьnь kөtəriş, inzenerlər ortasьdaƣь munasaвatnь məhkəmləş və şunьꞑ singəri nərsələrni kөzdə tutqan.

вьraq fedotovnьꞑ өzi, „şu natavan maqsadlarnьꞑ astьda nimə вarlьƣьnь çydə tez pajqadьm“ dejişgə məçвyr вoldь. 1925-nci jьl maj ajьda cet ellergə kamandirovka вilən вarƣan caƣьda fedotov, өzi a'za вoloƣan gruppa addьƣьna jaşьrьn təşkilat вolmaj, вəlkii toƣrьdantoƣrь əksil ьnqьlaвь təşkilat ekənini вilgən edi.

1927-nci jьlь, əjвdarnьꞑ kөrsətişicə şura hakimijatь kapitalizm hakimijatьƣa „əjlənədi“ degən ymidlər tygədi. şundan soꞑƣь eꞑ jaqьn maqsad-şura hakimijatьnь jьqьtьş edi. toqumacьlьq, sanaatьdaƣь zərərkynnədəcilər gryhi ujuşqan rəvişdə zərərkynəndəcilik вilən maşqul вola вaşladь.

fedotov өziniꞑ əjtişicə, zərərkynəndəcilikkə əməlii çəhətdən çydə az qatnaşqan. вu kişi kəttə mutaxassьs вoloƣanьdan gruppanь „qьmatlь keꞑəşləri“ dən halьь qojmaƣan. şu вilən вirgə өzi işləgən вytyn ьttьfaq toqumacьlьq sindikat pravlenijasьda zərərkynəndəcilik planlarьnь өtkəziв turƣan.

aƣьr savallar

fedotov „aƣьr savallarnь“ jaqtьrmajdь. вьraq şundaj вolsada, sod şu savallarnь unьꞑ aldьƣa qojadь.

vьşinskii, fedotov „sanaat pərtijəsi“ mərkəzqomьnьꞑ a'zasь вoloƣan caƣьda qandaj sьjasьь nəzərlərni kөzdə tutqanьnь вilişni istəjdi, eski və xьzmatь өtkən kadet jyzidə kajьş əlamətini вildiriв, hərhalda manarxist nəzərlərgə həmmədən azьraq əməl qьlar edim, dejdi.

vьşinskii ramzinni caƣьradь. ramzin, hə' aleksandr aleksandrovic (fedotov) manarxist edi, deв jənə вir mərtəвə tə'kid qьladь. siri acьloƣan fedotov şu toƣrьda hec nərsə əjtə almaj qaldь.

ikinci „aƣьr“ saval, dəvlət qaralavcьsьnьꞑ xurtaz (para) toƣrьsьdaƣь savalь edi. fedotovnьꞑ əjtişicə, şura zakazlarьnь вəçəryvci ingliz firmalarь əq muhaçьrlar fajdasьƣa вir prəsənt, zərərkynəndəci inzenerlər fajdasьƣa carək prəsənt cьqarьв turar ekənlər.

həmməsi вolьв aq вanditlar qolьƣa 200 miꞑ som, zərərkynəndəcilər qolьƣa 50 miꞑ som ketkən. şundan fedotov өziniꞑ əjtişicə 3-4 miꞑ somnь alƣan.

ycinci „aƣьr“ savalnь fedotovƣa vьşinckii вerədi,

„sanaat pərtijəsi“niꞑ mərkəzqomь toqumacьlьq sanaatьda zərərkynəndəcilik toƣrьsьda direktivlər işləgən caƣьda təşəввys kөrsətdiꞑizmi? fedotov вu savalƣa acьq çavaв вerməjdi.

şundan soꞑ jənidən ramzinni caƣьrьşƣa toƣrь keldi. вu kişi, toqumacьlьq sanaatьdaƣь zərərkynəndəcilərniꞑ keraksiz fəвrikələrni quruş və şunьꞑ singəri işləri xuddə şu fedotovnьꞑ təşəввysi вilən ujuşdьrьlƣan ekənini təsvir qьladь.

— şu sөzni rəd qьlasьzmь?—deв sorajdь rəjis əjdвardan.

— joq rəd qьlmajman. meniꞑ təşəввysim вilən вoloƣan edi.

şundan soꞑ fedotov orьnьƣa oltьradь.

ockinniꞑ soraƣь

ockin, əktəвr ьnqьlaвьnь məhkəm tyşinsədə, menşevik kirş вaşcьlьƣь astьdaƣь xararat qomьtasьdaƣь gruppada a'za вoloƣan. şu gruppa вaşlьƣь вoloƣan kirş, texnikə zьjalьlarьnьꞑ saвataz jolьƣa kirgən joqarь taвaqasьƣa rəhвərlik qьlar edi. ockin вu hadьsanь, kirşniꞑ mengə tə'siri çydə həm kəttə edi, deв ьzahlamaqcь вoladь.

ockin məs'yl orьnlarda turar edi. u kөmyr sanaatьnьꞑ mərkəzii ьdarasьda a'za edi, kejin xararat və texnikə institutьƣa kecirildi. şu jerdə u ramzin вilən ucraşdь.

şu munasaвat вilən krьlenko, ockinniꞑ „sanaat pərtijəsi“ gə qaj vaqt kirgənini вilməkci вoladь.

ockin, 1928-nci jьlnьꞑ өktəвirdə edi, dejdi.

əgər ockinniꞑ əjtkənidəj вolsa, şu kişi şura ustanovkalarьnь dərrəv taşlaв myəllimgə ьtaat qьlƣan, deв ьşanьşƣa toƣrь kelədi. вu kişi ramzinniꞑ, şura hakimijatьnьꞑ jьqьlьşь muqarrar və intervensijə zəryr, degən və'zigə kenər edi.

şundan soꞑ ramzin jənidən sod ustalьƣь jaqьn keldi. u haqьqatan өziniꞑ şagirdini „tajjarlaƣanьnь“, şu вilən вirgə 28-nci jьlnьꞑ nojaвr ajьda əjdarƣa məs'yl əksil ьnqьlaвь işlər tapşьra вaşlaƣanьnь tə'kid qьladь.

demək, deв aꞑьqlajdь ramzinniꞑ çavaвьnь vьşinskii, sizniꞑ өziꞑizniꞑ tə'siriꞑiz və ь'tьвarьꞑьzdan, ockinni „sanaat pərtijəsi“ gə kirgiziş ycyn fajdalanƣan ekənsiz.

ramzin, вundaj formilirovkəgə ь'tьraz qьlmajdь.

əjвdar sitninniꞑ soraƣь

əjвdar өziniꞑ tərçiməji halьdan sөz acьв, atasь etmişdə krepostnoj dьjqan вoloƣanьnь, fəвrikədə məjdə xьzmatcь вolьв işləgənini, sitniniꞑ өzi student jьllarьda sosial-demokrat təgərəgigə qatnaşqan ycyn 1898-nci jьlь mə'myrii tərtiвdə 3 jьl myddət вilən vətənigə syrylgənini вajanqьladь.

вьraq sitninniꞑ „ьnqьlaвь mazьsь“ nь krьlenko çydə asan acьв taşlajdь. student qalajanlarьda sitnin qatnaşdьmь, deв soradь, u.

qarasaꞑьz, 1902-1904-nci jьllardaƣь student qalajanlarьda sitnin ymymən qatnaşmaƣan ekən.

sitnin hatta, əktəвr ьnqьlaвьƣa „jetərlik dərəçədə xajrьxahana qaraƣan edim“ desədə şundan iki menut өtkəc, myəssəsən məçlislərida вoloƣan sajlavlarьda menşeviklərgə avaz вergənini вildirədi.

sitnin өziniꞑ əjtişicə, zərərkynəndəci təşkilatьƣa 1925-nci jьlь, şura hakimijatьnьꞑ tutƣan jolьnь өzgərtdirişkə muvaffaq вolьş maqsadь вilən kirgən. sitnin „şura hakimijatьnь dəvlət kapitalizmi jolьƣa qojmaqcь“ вoloƣan. вujolьn u „jəni nep“ dep atajdь. вaşqa əjвdarlarnь əjtiв өtkənidek, sitnin həm „şura hakimijətiniꞑ вurzuazьja hakimijəti вolьв“, өzgərişigə kөz tutqan.

sitnin өz soraƣьnьꞑ вytyn davamьda interвensijəgə, şura hakimijatiniꞑ jьqьtьlьşьƣa qarşь kişi qьlьв kөrsətməkci вoladь. вьraq dəvlət qaralavьnьꞑ qattьq savallarьdan soꞑ sitnin, intervensijəgə kөz tutьş ustanovkasьnь əsildə qaвul qьlƣanьnь, intervensijə ycyn və şura hakiimjatini jьqьtьş ycyn intilgən təşkilatdan cьqьв ketməgənini ьqrar qьlьşqa məçвyr вoladь.

şura hakimijəti vaqtьda tver toqumacьlьq trestь pravlenijasьnьꞑ a'zalьƣьƣa tə'jin qьlьnƣan halьda şu kişi, trest savda вөliminiꞑ jardamь вilən trestdan gəzləmə xərid qьlucь xususьlardan para aladь və şu paranь alьndьradь. sitninni qamaqqa alƣan caƣda sitninniꞑ yjidan 7532 somlьq car altьnlarь tapьlƣan edi. sitnin amrьqaƣa вarƣan caƣьda, вizgə paxta satuvcьlardan para alьв turьş işini ujuşdьradь. unьꞑ hьsaвьca şu joldan zərərkynəndəci təşkilatlarƣa kelətirƣan pyl 80 mindən 100 miꞑ somƣaca jetişi lazьm edi.

alьь sod alahьda məhkəməsiniꞑ kecki olturьşь sitnin soraƣь вilən вitdi.

30-ncь nojaвr ertəꞑgi məçlis

„torgprom“ və intervensijə

sod „torgprom“ nьꞑ işi вilən вaqlanƣan məs'ələlərni qaraşƣa, „torgprom“ nьꞑ „sanaat pərtijəsi“ вilən өz ara munasaвatьnь aꞑьqlaşƣa ətədi. şu məmentlarnьꞑ həmməsi вojьnca tygəl mə'lymatlarnь sodƣa əjdar ramzin вerədi.

inzenerlərniꞑ rəhвərlik dajьralarь вilən „torgprom“ ortasьda alaqa вarьƣьnь ramzin вirinci mərtəвə iki mənвə'dən-palciniskidən və xrennikovdan, şu вilən вir vaqtda fedotovdan və lopatindan вilədi. вu nərsə 1927-nci jьlь, ramzin inzener mərkəzigə kirgəndən soꞑ вoldь. şu vaqtda unƣa, palcinskii meşcerskii və rəвuşinskii və fedorovic urkuvart вilən, rabinovic dvarzancek (pəişə) вilən alaqa tutqanlarь mə'lym вoladь. ramzinniꞑ өzi 1927-nci jьlь parizƣa вarƣan caƣьda „torgprom“ nьꞑ vəkili rəвuşinskii вilən вevasьta alaqa вaqlajdь. cet ellərgə kamandirovka вilən ketiş aldьdan palcinskii və xrennikov ramzingə, rəвuşinskii вilən вaqlanьş toƣrьsьda direktiv вergənlər. ramzinniꞑ rəвuşinskii вilən ucraşuvь sir tutьş maqsadь вilən avtomoвildə вoldь. вularnьꞑ səhвəti вir jarьm saat davam qьlьв, sьjasьь və ьqtьsadьь programmanьꞑ asasьь məs'ələləri və intervensijəni ujuşdьrьş вilən вaqlanƣan məs'ələlər ystidə вardь. jənə oşa səhвət vaqtьda ramzin undan, inzener mərkəziniꞑ şundan kejingi hərəkətləri toƣrьsьda direktiv jol-joruqlarьnь aldь. ramzin, rəвuşinskii вilən вoloƣan xususьь sөzlər vaqtьda intervensijəgə tajjarlьq вarajatqanьnь вildim deв jənidən qat'ьь rəvişdə tə'kid qьladь. rəвuşinskiniꞑ əjtişicə „torgprom“, fransyz kapitalist luşerniꞑ jardamь və tə'siridən fajdalanьв, fransuz hykyməti вilən вevasьta muzakaralar jyrgizməkdə edi. вu iş şuncalьq ilgəri silçidi, kii rəвuşinskiniꞑ ьşandьrьşьca, jaqьn vaqtlarda fransija, anglija və вaşqa məmləkətləriniꞑ intervensijəgə qatnaşuv formalarь toƣrьsьda gəpiriş mymkin вolaçaq. „torgprom“ a'zalarь ortasьda, intervensijəniꞑ zəryrligi və muvafьqlьƣь hec qandaj şyвhə tuqdьrmadь. fransuz rəhвərlik dajьralarь həm şu pazitsijada turar edilər. вular ortasьdaƣь ьxtьlaf faqat, keləçək intervensijəniꞑ eꞑ muvafьq myhləti toƣrьsьdaƣьna edi. „torgprom“ daƣьlar, intervensijə myddətini şura hakimijati sanaat karxanalarьnь ençəginə tikləв вitirgən vaqtƣaca cozuş kerək, degən fikrgə majьl edilər. fransuz hykymət dajьra larь, əksincə, intervensijəni tezlətiş zəryrligidə qattьq turar alƣanlar edilər. cynki şura ьttьfaqьnьꞑ mudafaa quvatь jьldan-jьl kycəjməkdə edi.

ikinci əjвdar fedotov xuddə şu məs'ələ ystidan gəpiriв, 1927-nci jьlƣaca intervensijə toƣrьsьdaƣь gəplərniꞑ həmməsigə kəm ь'tьвar qьlmaƣanьnь, вu gəp-sөzlərni quruq maxtancaqlьq deв hьsaвlaƣanьnь əjtədi: kejindən, intervensijə məs'ələlərida təşəввys fransuz dajьralarьƣa өtkəni və şu hadьsanь ciddii tajjarlanьş kerəkligi mengə acьq ajan вoldь. 1928-nci jьlь „torgprom“ fransijanьꞑ hykymət dajьralarь вilən вevasьta munasaвatda вolьв, fransuz general ştaвь intervensijə programmasьnь вevasьta işləj вaşlaƣan edi. ramzin şundan kejingi soraƣda, şu nərsələrniꞑ həmməsigə 1928-nci jьlnьꞑ 5—12-nci өktəвrida londondan qajtьв keləjatqan vaqtьda „torgprom“ rəhвərləri вilən ikinci qatla вoloƣan ucraşuvlarda məhkəm ьşancь hasьl qьla alƣanьnь kөrsətiв etdi. вu vaqtda ramzin вytyn dunja jaqьş aşьjalarь konferensijasьƣa вarƣan və parizƣa jənidən kiriв cьqqan edi.

prokurorlьqnьꞑ ьtьmasь вojьnca aq gvardijalьlar gəziti „vozrozdenija“ niꞑ oşa jьl 7-nci ijylidə cьqqan sanьnь işkə qoşuv ycyn qarar qьldь. şu sanda rəвuşinskiniꞑ şuralar ьttьfaqьƣa qarşь „haqlь uruş“ ƣa caƣьrƣan maqalasь вasьlьв cьqqan edi. şu maqalada qujьdaƣь sөzlər həm вar: „uruşlarnьꞑ mə'nasьz, zərərli və vajranь вoloƣanlarь вar вoloƣandek, fajdalь, aqlƣa muvafьq вoloƣanlarь həm вar“. uruşlarnьꞑ soꞑƣь „xьlьƣa“ rəвuşinskii sssr gə qarşь uruşnь kirgizədi.

„xoş, вolşevik cьrqanьnь qandaj qьlьв joqatьş kerək? deв ojlanadь rəвuşinskii və şunƣa өzi çavaв вeriв əjtədi: „1920—25-nci jьllarda mutaxassьslar şundaj aperatsijanь вir million kişili qoşun ystidə өtkəzməkci вoloƣan edilər. hazьr şura hakimijatьnьꞑ mixənizmьsi ənçə şalaqlanьв qaldь... əptidən, 500 miꞑ kişi 3—4 aj icidə işni вitiriş ycyn jetərlik вolsa kerək (zalda kylki). jer jyzidə rusijanь azad qьlьşdek fajdalь iş вolmasa kerək“, deв jazadь ənə şu sьjasatcь-savdagər. „вəşərijət вir milliard som sərf qьlьв kəmidə 5 milliard som hasьl qьladь, jə'nii hər jьlь 500 prəsəntdən hasьl qьladь. və hər jьlƣь fajda jənə 100—200 prəsəntdən aşьв вaradь“, deв xьtaв qьladь rəвuşinskii aƣьzьƣa nəfəsi tьqьlƣan halda (ymymii kylki).

vьşinskii tənəffys ь'lan qьladь.

sodnьꞑ şundan soꞑƣь məçlisidə, general zanengə ajьd вə'zi təfsilatlar mə'lym вoladь. fransuz generalь zanen şura məmləkətiniꞑ eski „dostь“. unƣa „omskii hykymranь kalcak“ vaqtьda, siвirdə hərəkət qьlucь ьttьfaqcьlar qoşunƣa qomandanlьq qьlьş tapşьrьlƣan edi өz işiniꞑ şu dəvridə general zanen favqul'addə qьzьq вir hyççətni qaldьrƣan edi. вu—өziniꞑ „siвir kyndəligi“ və „aq xatьralar“ dən qalƣan вir necə orьnlar вolьв, „kalcakovşina“ ismli kitaвcada вasьlьв cьqqan edi. вu xatьralarnьꞑ tərçiməsini „krasnaja gazeta“ kitaв qьlьв вasьв cьqardь. вu kitaвda u oşa vaqtda əçnəвii intervensijəcilər tamanьdan qollanucь metodlarnь вildirgənidən, tajjarlanьvcь intervensijəniꞑ qahramanь mulçallanƣan şu kişiniꞑ kyndəligi dəvlət qaralavьnьꞑ ьtьmasь вojьnca işkə qoşьв qojьldь və вə'zi orьnlarь oquв вerildi.

zanen şu çymlədən qujьdaƣьlarnь jazadь: „toƣrь kişilər вu jerdə şuncalьq az ucrajdьlar, kii mendek kөpni kөrgən kişi həm xajran qalьşƣa məçвyr вoladь. zanen oşa vaqtda, siвirdəgi ingliz qoşunьƣa qomandanlьq qьlƣan general noks вilən munazara qьlьв jazadь: „noks ьttьfaqcьlar missijəsiniꞑ 1919-ncь jьl 20-ncь ijyldə вoloƣan qoşma məçlisini unьtmadь. şu məçlisdə men nimə вolajatqanьnь ap-acьq təsvir qьlƣan və вytyn tə'minatnь və naвud qьlƣan matьrьjallarnь вajan qьlьş вilən sөzimni вitirgən edim. əgər men jənə өzimniꞑ hykymətimdən вirər nərsə sorajturƣan вolsam, meni qьr-qьzьl ahmaq, desinlər“. zanen ikinci вir orьnda вundaj jazadь: „men cexlarƣa qomandanlьq qьlƣanьm, ularnьꞑ namusь və hajatь ycyn çavaвgər вoloƣanьm səвəвli, omskii şəhəridə toplanьв əvvəlgi rusijanь taqdьm qьlucь friвgərlər və spekyləntlər, reaksijacьlarnьꞑ rahatь ycyn 50 miꞑ urucьnь qurвan qьlьş вir cьnajat вolьв kөrinər edi“.

sonra sod əjвdar laricevdan soraq qьla вaşlajdь. вu kişi 1928-nci jьl əktəвr ajьda өzini və ramzinniꞑ „torgprom“ cьlar вilən parizda вoloƣan keꞑəşi toƣrьsьda myfəssəl ma'lymat вerədi.

laricev soraƣь

laricevnьꞑ kөrsətişicə, şu keꞑəş вoloƣan vaqtda „sanaat pərtijəsi“ də jəni aqьmlar вaşlanƣan. „zərərkynəndəciliknьꞑ „nazikirək“ usullarƣa keciş zəryrijəti jetildi. karxanalardaƣь „qopal“ zərərkynəndəcilikdən, „sanaat pərtijəsi“ niꞑ hьsaвьca, joqarьdan, planlь mərkəzii xoçalьq təşkilatlarьdan turьв zərərkynəndəcilik qьlьşƣa өtiş kerək edi“. laricevnьꞑ „torgprom“ ƣa dakladь, ənə şu jəni usulnь qollanьş zəryrliginiꞑ səвəвlərini kөrsətiş tysidə edi. вundan taşqarь şu keꞑəşdə laricev, mə'dəncilik sanaatьdaƣь zərərkynəndəcilikni kycəjtiriş mətluв ekənini, вu halda sssr mudafaa quvatьnь ənçəginə kəməjtiriş mymkin вolaçaƣьnь kөrsətiв өtkən edi. „torgprom“ da вoloƣan şu keꞑəş kəttə əhəmmijətkə egə edi. cynki şu keꞑəşdə „sanaat pərtijəsi“ вilən „torgprom“ ortasьdaƣь вirlik qat'ьь rəvişdə şəkillənəgən, „sanaat pərtijəsi“ gə hər jьlь 1 million som вeriş toƣrьsьda kelişim вoloƣan, həmdə „sanaat pərtijəsi“ niꞑ hər xьl nəv'ləridəgi zərərkynəndəcilik taktikasь вelgilənəgən və şu zərərkynəndəcilik şundan kejin əməlgə qojьla вaşlanƣan edi.

sod jənidən ramzinni caƣьradь.

dəvlət qaralavcьsьnьꞑ, „torgprom“ daƣь şu keꞑəş və şundan kejin fransuz general ştaвьnьꞑ xadьmlarь, zuanvil və rişar вilən вoloƣan ucraşuvlarnьꞑ maqsadь nimə edi, degən savalьƣa ramzin çavaв вeriв əjtədi: „men „sanaat pərtijəsi“ niꞑ məs'yl rəhвəri вoloƣanьm səвəвli, sssr gə qarşь intervensijə tajjargərligi toƣrьsьdaƣь axвarat haqьqatda muvafьq deв ьşanьşьm lazьm edi. вu tajjarlьq mengə xaвar qьlьnƣandek dərəçədə jaxşь ujuşdьrьlƣanmь ekənini kөzim вilən kөriв ьşanьşьm lazьm edi“.

— „aldamajdьlarmь və kisələri jetərlik dərəçədə qalьnmь ekənini tekşiriв kөriş ycyn-də, deв sorajdь krьlenko.

ramzin və laricev, өzləriniꞑ „torgprom“ вilən munasaвatda вoloƣanlarь və şu çymlədən ularnьꞑ parizda „torgprom“ nьꞑ kөzgə kөringən arвaвlarь вilən kөrişyvləri haqьqatan jyz вergənlik fəktini tə'kid qьlƣanlarь səвəвli dəvlət qaralavь soddan, „torgprom“ nьꞑ varşavda cьqaturƣan aq gvardija gəziti „za svuвodu“ gəzitəsidə вasьlƣan rəsmii deklaratsijasьnь tergəv matьrьjallarьƣa qoşuvnь ьtьmas qьladь. вu deklaratsijada qujьdaƣьlar əjtilgən:

„sssr mərkəzii ьçraqomьnьꞑ gəziti „izvestijə“ niꞑ 1930-ncь jьl 11-nci nəjaвr sanьda, inçenerlər sajuzь“ („sanaat pərtijəsi“) isimli əksil ьnqьlaвь təşkilatniꞑ işi вojьnca əjвnama вasьlьв cьqqanlьq səвəвli, rusija savda—sanaat və malьja sajuzь, qujьdaƣь вajan вilən cьqьşnь өz vəzifəsi deв hьsвlajdь:

əjвnama, goja rusija savda—sanaat və malьja sajuzь rusijadaƣь inzener təşkilatlarь sajuzь („sanaat pərtijəsi“) вilən alaqa tutadь, goja u əjвdarlarƣa maddь jardam вeriв kelgən, goja u əjвdarlarnьꞑ fransuz general ştaвь вilən вirgəlik işini ujuşdьrьв, əçnəвilər intervensijəsini tajjarlaƣan, dejdi. şu tə'kidləriniꞑ həmməsi jalƣan. rusija savda—sanaat və malьja sajuzь əjвdarlar вilən hec qacan və hec qandaj muzakərə jyrgizməgən, ularnьꞑ hec вiri вilən hec qacan və hec qandaj ucraşuvda вolmaƣan, hec qacan və hec qandaj aqca jardamь вerməgən və ymymən hec qacan ular вilən hec qandaj alaqada вolmaƣandьr. вu əjвlər, goja əjвdarlarnьꞑ өz ьzahlarьƣa asaslanadь emiş, вundaj ьzahlar ja ogpu agentlarь tamanьdan ojlaв cьqarьlƣan, jakii əjвdarlardan qьjnaq astьda əjtdirilgən.

şura hakimijatьgə, өziniꞑ aqlsьz xoçalьq planlarьnьꞑ вuzьlьşь toƣrьsьda, өz tamanьdan aldanƣan rus xalqьƣa səвəвləş kөrsətiş və şu вuzulьşnь cet ellərdəgi вə'zi sьjasь dajьralar kөz aldьda aqlaş kerək. şu mislsiz sod oşa maqsadlar ycyn ojlaв cьqarьlƣan, necə onlaв əjвsiz kişilər oşa maqsadlar ycyn өlimgə mahkym qьlьnƣandьr. rusija savda—sanaat və malьja sajuzь şura hakimijatini jalƣan tə'kidlərigə qarşь вat'ьь narazьlьq вildirədi, kii u өziniꞑ, өzigə jaqmaƣan kişilərini kөpləв өldirişini şu nərsə вilən aqlaşƣa tirişədi. вu vəxşiliklər, şura hakimijatiniꞑ ahvalь ymidsiz ekənini kөrsətədi, xalas. cet ellərdəgi savda—sanat sinfiniꞑ mərkəzii təşkilatь вolьş sifəti вilən, rusija savda—sanat və malьja sajuzь şura hakimijatigə qarşь qattьq kyrəşi davam qьlьraçaq.

вu вajanƣa rəjis n. denisov, g. l. liвovic, g. n. noвel, s. g. lianzov, n. i. iznar, s. n. tretjakov qol qojƣandьrlar.

dəvlət qaralavь soddan, əjвdarlardan ularnьꞑ „torgprom“ tamanьdan cьqarьlƣan „muraçaat“ ƣa qandaj qaraƣanlarьnь soraв kөrişni ьtьmas qьladь.

əjвdarlar вirin-вirin sod ustalь janьƣa keliв ətədilər.

„men şu sodda aqlavcьdan vaz kecdim, şundaj вoloƣandan kejin „torgprom“ өziniꞑ xurucь вilən вizgə təklif qьlƣan hьmajadan həm vaz kecəmən, dejdi ramzin və sөzini davam qьldьrь əjtədi: „torgprom“ вilən və fransuz general ştaвь вilən alaqa вaqlaş toƣrьsьda вildirgən mə'lymatlarьmьz həmməsi haqьqat nərsələrdir. endi, вizniꞑ goja ogpu da qьjnaqqa ducar qьlьnьşьmьzƣa kelsək, şu je də olturьşьmьz, şu soddaƣь əft-anrgarьmiz, „torgprom“ nьꞑ əjtkənləri вus-вytyn jalƣanlьƣьnь eꞑ jaxşь rəvişdə ьsвat qьladь“.

laricev, ramzinniꞑ вajanьƣa вytynicə qoşulƣanьnь əjtiв: „torgprom“nьꞑ xьtaвьda вirginə dyryst punkt вar. вu, „torgprom“ şura hakimijati вilən mərhəmətsiz kyrəşni davam qьldьradь və davam qьldьraçaq, degən orьndьr dejdi.

„вizni „torgprom“, dejdi fedotov, вizni jalƣan gəpirədi deв əjвləjdi. вiz şu jerdə, nimə ycyn? өzimizni əjв ləş ycynmi?“ degən savalnь qojamьz. вizniꞑ ьzahlarьmьznь qьjnaq astьda alьnƣan, deв jazadьlar. lekin men өzimni sappa-saq his qьlaman“.

kuprijanov; „өzimizniꞑ hərəkət programmamьznь вiz xuddə oşa „torgprom“nьꞑ direktivlərigə muvafьq qьlьв qurƣan edik, dejdi.

əjвdar carnovskii „torgprom“nьꞑ şu xurucьnь, muvaffaqьjatsьz və өzini aqlaş jolьdaƣь jalƣan urьnьş, deв вahalajdь.

ockin, ogpu ystigə taşlanƣan əjвlar qaвahat jalƣan ekənini təkid qьladь. əjвdar sitnin həm şu nərsəni əjtədi.

əjвdarlar soddan „torgprom“nьꞑ qaвahat jalƣanьnь rəd qьlьş ycyn kollektif xat jazьşƣa ruxsat вerilişini sorajdьlar.

qьsqaƣьna keꞑəşkəndən soꞑ alьь sodnьꞑ maxsus məhkəməsi, əjвdarlar „torgprom“ deklaratsijasьdaƣь nərsələrniꞑ həmməsini ymym eşitərlik dərəçədə rəd qьlƣanlarь səвəвli, вundaj xatnьꞑ ь'lan qьlьnьşьnь artьqca deв tapadь.

şundan soꞑ sod keckəcə tənəffys ь'lan qьladь.

əjвdar sitniniꞑ ьzahь

həmmədən kejin əjвdar sitniꞑ ьzah вerədi həm вaşqa əjвdarlar singəri өz əjвini вytyn ьqrar qьladь. sitnin өziniꞑ əjtişicə fəвrik xьzmatcьsьnьꞑ вalasь. u өziniꞑ вir vaqtlar „sol ƣajalarƣa“ qьzьqьв jyrgənini şu səвəвdən deв kөrsətədi. əktəвr ьnqьlaвь vaqtьda вu kişi tver şəhəridəgi toqumacьlьq fəвrikəsiniꞑ mydiri edi. uruş və вlokada jьllarьda sanaatnьꞑ vajran вo'lьşь unь, вizniꞑ məmləkətdə sosializm qurulьşьƣa өtiş imkanijəti ycyn şyвhə qьlьşƣa məçвyr etdi. вu nərsə sitnin ycyn, zərərkynəndəcilikkə və intervensijə ycyn jardam qьlьşƣaca jetiв вarьşnь iвtidasь edi. sitnin өziniꞑ ьzahьda lopatinniꞑ өzigə qьlƣan tə'sirigə kөp orьn вerədi. zərərkynəndəciliknьꞑ ənə şu faal məfkyrəcisi və təşkilatcьsь unьꞑ keꞑligə, inzenerlərni вu ahvaldan alьв cьqaturƣan jol-sosializm qurulьşьnь вuzuşdьr, degən nərsəni saldь. toqumacьlьq sindikatьda və paxtaqom tə'minat вөlimidə sitnin zərər kynəndəcilik işini өtkəziв turƣan. вaşpaxtaqomnьꞑ zərərkynəndəciləri вilən вirlikdə u, planlarьnь artdьrьв tyzişgə intilgən. вu nərsə toqumacьlьq sanaatьda teksizlik tuqdьrar edi. zərərkynəndəcilər toqumacьlьq fəвrikələridə yzlyksiz iş həftəsiniꞑ və amrьqa iş me'odlarьnьꞑ kirgizilişi ycyn tosqunlьq qьlar edilər.

sitnin, өziniꞑ jənə вir zərərkynəndəcilik işini əjtiв вerdi. вu kişi fedotovnьꞑ anglija paxta firmalarь вilən muamalasьnь jyzəgə cьqarьв turucь faal xadьmь вolьв, işlər edi. вu firmalar zərərkynəndəcilərgə jarьm prəsəntdən para вerər edilər. şu təçriвəni sitnin amrьqada həm qьlьв kөrdi. вu jerdə u, zərərkynəndəcilər fajdasьƣa pyl cьqarьв turuş toƣrьsьda вə'zi firmalar вilən gəpirişiв qojƣan edi. вundaj pyllər sitninniꞑ əjtişicə, hər jьlь 100 miꞑ somƣa jetiв вarar edi.

sitnin sөziniꞑ axrьda, qamaqqa alьnьşdan вir jьl ilgəri sosializm qurulьşьnьꞑ muvaffaqьjatlarь tə'siri astьda unьꞑ əski məfkyrəsi qulaj вaşlaƣanьnь əjtədi. hazьr u əgər imkan вerilgən taqdьrda, вytyn məmləkət maşqul вolьв turƣan ьçadь işkə вaş-ajaƣь вilən kiriв ketişni istər edi.

çahan proletarь sssr ni hьmaja qьlьşƣa tajjar

essen, 30. şu jerdəgi işcilər „rur exo“ ismli kommunist gəzitəsiniꞑ taqьq qьlьnьşьƣa qarşь narazьlьq jyzəsidən ammavьь jьƣьlьş өtkəzdilər, jьƣьlьşda 4 min işci вar edi. jьƣьlьş, „sanaat pərtijəsi“ niꞑ işini qaravcь alьь sod maxsus məhkəməsigə telegram juвardь. telegramda qujьdaƣьlar əjtilgən:

„essen işciləriniꞑ mitingigə jьƣьlƣan 4miꞑ işci sssr niꞑ əksil ьnqьlaвь kycləriga qarşь çavaв hyçymini təвrik qьladьlar. вiz həm germanijada өzimizniꞑ şundaj ьnqьlaвь triвunalьmьznь tyziş mymkin вolaturƣan vaqtnь səвirsizlik вilən kytəmiz. əksil ьnqьlaвnь məhkəm uşlaв өziв өldirişgə caƣьramьz.

вerlin, 30. „sanaat pərtijəsi“ niꞑ əksil ьnqьlaвь fitnəsi munasaвatь вilən işcilərniꞑ kəttə jьƣьlьşlarь вolьв өtdi. qьzьl frontoviklər sajuzьnьꞑ dansig ətrədi rezalytsija cьqarьв qujьdaƣьlarnь əjtdi: sodnьꞑ əksil ьnqьlaвcьlar ystidən cьqarƣan hykymini вəçər şdek fəxrli vəzifəni ətrəd өz ystigə вyjyk xyrsəndcilik вilən alur edi“. qьzьl frontoviklər sajuzьnьꞑ dansig təşkilatь „proletar vatanьnьꞑ вarca zərərkynəndəcilərini qat'ьjan joq qьlьnsьn“ deв taləв qьladь.

mezraвpom mərkəzqomь вarca milliii seksijalarƣa muraçaat qьlьв, вarca işci mərkəzlərida imperializm uruşьƣa qarşь və sssr ni jaqlaş ycyn ammavьь mitinglər və narazьlьq namajьşlar өtkəziş ycyn caqьrdь.

„rote fane“ gəzitidə „sanaat pərtijəsi“ sodьnьꞑ вirinci kyni toƣrьsьdaƣь otcot myfəssəl вasьlьв cьqdь. „rote fane“ вaşqarmasьƣa germanijadaƣь mihnətkəş xalqьnьꞑ вarca taвaqalarьdan necə onlaв xatlar keldi. вular „sanaat pərtijəsi“ niꞑ cьnajatkarana işigə qattьq narazь вoloƣanlarьnь вildirədilər.

london, 30. „sanaat pərtijəsi“ niꞑ sodь munasaвatь вilən anglija kommunist partijasь anglija proletarьtьƣa xьtaвnama cьqarьв, unь şuralar ьttьfaqьnь hьmaja qьlьşƣa caƣьradь. „sanaat pərtijəsi“ niꞑ sodь, dejilədi xьtaвnamada, fransuz və ingiliz hykymətləriniꞑ hərвii fitnəsini faş qьladь, uruş qorqьncь myd his haqьqat ekənini kөrsətədi. əjвdar iskəmijəsigə ramzin və вaşqa əjвdarlarnьƣьna eməs, вəlkii qanxor və şu fitnəgə qatnaşqan fransuz və ingliz kapitalistlarьnьꞑ вarcasьnь həm otqazьş kerək edi. вytyn dunjanь qanlь uruş icigə kirgiziş nijətidə вoloƣan xajьnlarƣa өlim!

london, 30. glazgo atrafьdaƣь klajdвenk şəhəriniꞑ işciləri tamanьdan qurulƣan ammavьь miting вir aƣьzdan rezalytsija cьqarьв, „sanaat pərtijəsi“ dəgi əksil ьnqьlaвcьlarƣa nisвətən şura hykyməti tamanьdan kөrilgən caralarnьꞑ həmməsini вytynicə ma'qulladь. вu kişilər, dejilədi rezalytsijada, вaşqa məmləkətlərdəgi kapitalistlarnьꞑ jallanƣan mələjləridir. rezalytsija işcilərni şuralar ьttьfaqьnь jaqlav ycyn caƣьradь

رەبوشىنسكىلەر نىمەلەر تاييارلاغانلار

«سەناعت پەرتىيەسى» نىڭ ئىشى يۈزەسىدەن عەيبنامە ئىعلان قىلىنغاندان كېيىن ھەممە بورژوا، دۇنياكسېمون ۋە سوسىيال فاشىستلار مەتبوعاتى ئۇنى ئەيزە بىلەن قارشى ئالدى. كېتمە - كېت «رودىيەلەر» باشلاندى. بۇندا بىرىنچى نەۋبەتدە پو ئانقارا - ئورۇش ۋە شىيرىكلەرى چېقدى. ئۇلار ئاقسدان ئاق قاچاق گېنېرال مىللېر ۋە تورگ پىروم ئەزىلدى. ئىش ئۈستىدە، جىنايەت ئۈستىدە ئۇشلانىب ئالىنغان ئورۇش ئالاۋىنى ياقۇچىلار، «تىنچلىك» ۋە عمومى خەۋفسىزلىككە ئۆز ئامانلارىدان ئېمەس، بەلكىم س س س ر ئامانىدان تەھدىد بولا ياتقانىنى كوروسەتەكچى بولدىلار. بەينەلمىلەل ئىمپېرىيەلىستلەر، بېرەۋ ئەسپىكولەنتلەرى، ئاق قاچاق، كېلكېنىدى، ساتقىن كوچە يازوچىلارى عەيبنامەنى ئەعتىباردان تۆشىرىش يولىدا قولاى ئوقتالارنى تاپىب ئالىش ئۈچۈن ئۆزلى «ساقچ» قىلدىلار. 21 ئىنچى نويەبىردە ئاق گۋاردىيەچىلەرنىڭ «ۋوزراژدېنىيە» گەزىتەسىدە (تورگپروم باسماچلارنىڭ ئىفلاس «رودىيەسى» باسىلغان سانىنىڭ خۇددە ئورنىدا) مەخسوس يازىلغان باش ماقالادا عەيبنامەدە «قوپال ئادالىق خاناسى» بارلىغى، بۇندا عەيبدارلارنىڭ 1924 ئىنچى يىلدا ئولگەن پ. پ. رەبوشىنسكى بىلەن 1927، 1928 ۋە 1929 ئىنچى يىلدا كورىشىب گەپلەشكەنلىكلەرى توغرىسىدا بەيان قىلىنغانلىغى كورسەتىلەدى. دېمەك عەيبنامەنى ئەعتىباردان تۆشىرىش ئۈچۈن باھانا تاپىلدى. باسماچىلار خورسەندچىلىكلەرىدەن قوللارىنى ئۇقالاب نىمە قىلىشنى بىلمەسدەن سەكرەب قويدىلار.

لېكىن 25 ئىنچى نويەبىردە باشلانغان سوراق پرولېتارىيات دەۋلەتىگە قارشى يەڭى كىرلى مۆنى قاسدنى پۈتۈن ئامانى بىلەن ئاچىب بېردى. عەيبدارلار فرەنسىيەنىڭ ئىمپېرىيەلىست دائىرەلەرى ۋە ئۇنىڭ گېنېرال ئەشتابى بىلەن باغلانغان تورگپرومنىڭ دەستورى بويىچا ھەرەكەت قىلغانلارىنى ئاپ ئاچىق قىلىب گەپىرب بېردىلەر. عەيبدارلارنىڭ ھەممەسى تورگپرومنىڭ ئايرىم رەھبەرلەرىنى كۆرسەتە كېتب ساناب بېردىلەر. زەرەر كۆزەتلەدە فېدوتوف ئۆزىنىڭ سوراغىدا ئوپپا توغرى بو رەبوشىنسكى - ئولگەن رەبوشىنسكى ئېمەس، بەلكىم ھازىر ھەم تىرىك بولغان ۋلادىمىر رەبوشىنسكى بولغانىنى ئەيتىب بېردى.

دېمەك، رەبوشىنسكى ئولمەگەن، ئۇ تىرىك، بورژوا رەبوشىنسكى ۋرانگېل ئارمىيەسىگە ئازىق-ئاۋقات يەتكىزىب بېرىب ئالغان، ئاق مۇھاجىرلارنىڭ «قىزىل ئىقتىدارى» بولغان. ئىمپېرىيەلىست ئالاۋچىلارنىڭ «روس يېرىنىڭ خوجايىنى قىلىب بىلگىلەگەن» رەبوشىنسكىلەردىر.

رەبوشىنسكى ئۆز سىنفىنىڭ تىپىچنى بىر ۋەكىلى. سەناعت پەرتىيەسىنىڭ سوراغىدا عەيبنامە ۋە عەيبدارلارنىڭ بەياناتى بويىچە ئۇنىڭ يىرتىقچلىق بەشەرەسى روشەن بولدى. بۇ رەبوشىنسكى 1930 ئىنچى يىلنىڭ 7 ئىنچى ئىيولدە «ۋوزرازدېنىيە» گەزىتەسىنىڭ سەھىفەلەرىدە شورالارغا قارشى ئۆرۈشكە دەعوت قىلدى. بو ماقالا مىليونلى پرولېتارىيات ۋە مەھنەتكەشلەر ئامالسىنىڭ ئەتىبارغا لايىقدىر.

پۇئانقارانىڭ ئۆز ماقالالارىدا ئەيتىب بەترمەگەن سوزلەرىنى، ئۆز سىنفىنىڭ «ە بىلمەيتلى ۋە لەياقەتلى» ئوغلى ھېچ بىر كەمرەسكىنى ئايماسدان بەيان قىلىب بېرەدى. ئۇ ئۆزىنىڭ بۇ ماقالاسىدا ۋەتەنى بەشەرنىڭ مەدەنى قىسمىنىڭ روسىيەنى ئازاد قىلىش ئۈچۈن ئۈچۈنچى بەينەلمىلەل بىلەن بولا ئۆزغان قۇۋاللى كۆرەشى، ئەلبەتتە تەئرىخ ئامانىدان ئېڭ عەدالەتلى ۋە ئېڭ فايدالى كۆرەش قاتارىغا كرگىزىلەجەك دېيگەن سۆزنى يازادى.

ئاق باسماچى ئۆزىنىڭ «ئىش بىلەرمەنلىكى» بىلەن، «روسىيەنى ئازاد قىلىش ئىشىنى بۇنداق بىش يىل بۆرۈنقى ۋاقتدا قارارغاندا ھەم كەمرەك كۆچ بىلەن ۋە قىسقا بىر مۇددەتدە ئەملەگە ئاشىرىش مۇمكىن. 500000 كىشى ۋە 3—4 ئاي ۋاقت يەتەدى. لېكىن ئايرىم كوممونىست باندالارىنى ئۆرەب بىتىرىش ئۈچۈن يەنە بىر قانچا ۋاقت كېرەك بولور، لېكىن بو ئىش ئۆرۈش ھەرەكەتىگە قارارغاندا كۆپرەك پەلىسەنىڭ ئىشى بولور» دېب بىلگىلەب قويادى.

زەرەر كۆزنەندەلەرنىڭ پۇئانقارا ۋە ئۆنىڭ شېرىكلەرى بىلەن بىلگەلەگەن، پرولېتارىيات، كەمبەغەل، ئورتا ھال دېھقانلاردان ئوچ ئالىشقا قانلى پىلانلارى مەنە شۇدىر.

رامزىن ئەفەندىلەرىنىڭ سەمەرەلى ئىشلەرىنىڭ ياقىن فۇرسەتدە ئىستەلگەن نەتىجەنى بېرىشىگە ئىشانگەن ئىمپېرىيەلىست پوتەنچىلار شورالار ئىتتىفاقى ئۈرەندا بورژوا پومېشچىكلەرنىڭ ھەربى دىكتاتوراسىنى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە مىليونلارچا مەھەنتكەشلەرنى ئېكسپلاتاتسىيە قىلىش ھىسابىدان مىليونلارچا فايدالارنى ئۇلەرىدە و ئۆتكەلەرىدە كورە باشلادىلار. رەبوشىنسكى ھېچ بىر نەرسەنى قىزغانمايدى، ئۇ فانات ئۆزىنىڭ گېنە ئېمەس، بەلكىم باشقالارنىڭ مىليونلارى ئۈستىدەن ھەم خوجايىنلىق قىلىشقا ئورگەنگەن. ئۇ تەجرىبەلى «ئىش بىلەرمەن» بولغانىدان بىلگەلەنگەن مالغا قولغا كىرمەكلىكنى جاھا قويادى. ئۇ شۇنداي ھىسابنى بېرەدى: «روسىيەنىڭ تەبىعى بايلىقلارىنىڭ مىقدارلارىنى، ئۇنىڭ خالقىنىڭ ئىستېمالى، ئۇنىڭ سانىنى ئىستېھسالغا ئالغاندا، تورت يىللىق تۈركمەن مەھنەتدەن كېيىن، (يەنى مىليونلارچا مەھنەتكەشلەرنى مۇستەملەكە سىفەتىدە ئېكسپلاتاتسىيا قىلغاندان كېيىن، ئەلۋەتتە) بىزلەر ئامرىقانىڭ خەزىنەسىدە بولغان ئىھتىياتى يۈللارنىڭ 10—15 پىروسەنتىنى يىغىللىك بىلەن تۈپلەب ئالىشقا يەنى ئورتاچا ھىساب بىلەن يىلغا تاھمىنان تورت مىليارد سومنى كىسسەگە كىرگۈزىشكە مۇۋەففەق بولور ئېدىك». دېيدى.

كەمەرەك ھىسابلايسىز، بۆلۈمقىزغان شوللىرا يەنە بىر نېچە مىليارد ئوشەش كىبەرەك كېدى، بەلكىم بەينەلمىلەل كەپىتەلىستلەر سىزگە يىللىق پروسەنتىنى ئالىشىرورلار.

نەتىجە، ۋلادىمىر رەبوشىنسكىلەر ئولمەگەن ئانتىنىڭ تېرىسىنى ۋولەته ب تقانالاردا پوئانقارا، گېنېرال ئەشتابچىلار، فرەنسىيە ئىمپېرىيەلىزمىنىڭ مەلەيلەرى ئۆزلەرىنىڭ بىرلىكلىق پەنجەلەرىنى شورالار بىرلىگە چوزدىلار، ئۇلار مەفايدالى، عائىلەلى ئۆرۈش يارداىمى بىلەن شورالار ھاكىمىيەتىنى يىقىتىش مۇددەتلەرىنى ئانىقلاندىلار. ئۇلار ئۆتە موھىم بەندەكەلەردە روسىيەنىڭ تەبىعى بايلىقلارىنى، ئېكسپلاتاتسىيا قىلىش ھىسابى ئاچىلاتورغان كۆزلەرنى كەبىندەرلەرىگە يازىب ھەم قويدىلار. ئۇلار بىرىنچى مۇداخەلە ۋاقتىدا ئاق گۋاردىيەچىلەرنىڭ ھۆكۈمەتلەرى بىلەن تۈزگەن كونسېسسىيەلەرنىڭ فايدالارىنى قولغا كىرگۈزىشكە مۇۋەففەق بولا ئالماغانلارىنى ئېسلەرىدەن چىقارالمادىلار. ئۇلار مەنە شۇ مۇددەتلەرىنى كۆتەب ئالادى ر، رەبوشىنسكىلەرنى، گېنېرال مولېرنى، لوكومسكىينى ۋە ئاق گۋاردىيەچى بانكىرلارنىڭ باشقا ئامراھانلارىنى سەمىرتىردىلەر ۋە سەمىرتمەكتەدىرلەر.

ۋلادىمىر رەبوشىنسكىينىڭ ئۆلمەگەنلىكى بىر ئامانىدا ئورسۇن تې 1930 ئىنچى يىلىنىڭ ئىيول ئايىدە گەزىتەدە ماقالا بىلەن چىقدى. ئۇ ئەكسىل ئىنقىلابچىلار ۋە زەرەر كۆرەلەر بىلەن بىر نېچە بار مەسەلەھەتلەشدى. ئۇ شورالار ئىتتىفاقى مۇخەنىتكەلەرىنىڭ ئەكتىيف دۇشمەنىدىر. ئۇ پوئانقارا بىلەن بىرگە شورالارغا قارشى يەڭى ئۆرۈش ئالاۋىنى ياقىشقا تىرىشدى.

تورگپروم باندىتلارى يۈلى مرەدە قىلا ئالماسلار. ۋلادىمىر رەبوشىنسكى ئۆزىنى ھەم ئۇلارنى ئۆزلەپ بېردى. ئۆرۈش ئالاۋىنى ياقۇچىلار بەينەلمىلەل پرولېتارىيات سۇدىدان قوتۇلا ئالماسلار.

(„Pьravda“)

Узлит № 3572

«دۈشمەن كىمەسىنىڭ ئىشكە كچەلەرى» سودى

قاسىمەفچىلەرنىڭ وەكىللەرگە قاتتىق جەزا تەلەب قىلامىز

بۈزرۈك خوجا شەيكەسى مۈئمىن خوجايىف قول ئاستىدا

عەبدۇلدار-ئىشان خوجا مۇئمىن خوجايىف نىڭ دەستلەبكى جىنايەتلەرى، تاشكەنت شەھەرىدە جىنايەت قىلىنىش بولىم باشلىغى بولىب ئىشلەگەن دەۋرلەردەن باشلانادى.

بىزنىڭ بۇ شىكايەتىمىز ئۆز ئانالىدا، ئوغرىلار يول توسارلار، باسماچىلار-مۇئمىن پرولېتارىيات دۈشمەنلەرىگە بىزىمكەزكەشكەك ھۇرا جىماعەتچىلەرنىڭ تىنچلىگىنى كېتكەزىشكە ئۈزۈلچى ھۇسۇلار بىلەن كاچق وە باشقاچە ھەرب-زەرب قىلىش وەزىفەسىنى قويغان.

بىراق، «بىزنىڭ بۇ نىھالىنگەمىز» مۇئمىن خوجايىف-چى؟ ئۇ، ئۆز مەنسەبى ۋاسىتەسى بىلەن قولغا كەرىتكەن بۇتۇن ئىمكانىيەتلەرىدەن فايدالانىب، شۇ قاراقچىلار، شۇ باسمەچىلار ھەرەكەتىنىڭ رەۋنەقى ئۈچۈن ھالىشىب، ئۇلارنىڭ ئۈتىب-ئۇرچۇركەگىنە خىزمەت ئىتىب كەلەدى. يەعنى، خەتەرلىگىزغا سالىب ئۇنىش مۇمكىنكى، ھەر ۋاقتلار، تاشكەنت تۈمۈرەگىنىڭ توس-توپالانىنى چەقازىب، كوپلەرنى خانا ۋەيران قىلغان، ھەرتالاي مەعسۇم-مەعسۇمەلەرنىڭ باشەغىنى قۇرۇتقان وە نىھايەت، حەربى تىرىبۇنالنىڭ حۇكمى بىلەن ئاتىلىب، ئۆزدىن دۇنيادان-مەشھۇر بۈزرۈك خوجا شەيكەسى، ئەنە شۇ مۇئمىن خوجايىف «ئەكەگىز» نىڭ ئۆز قوللارى بىلەن تەشكىل ئىتىتلىب، شۇ كىشىنىڭ دائىمى ياردامى بىلەن تەرەققى ئىتەدى. بۇنىڭ ئۈچۈنھەم، مۇئمىن خوجايىف بۇ باسماچىلار شەيكەسى ئامانىدان ۋالانىب ئالىنغان خالقنىڭ مالىدان ئۆزى ئۈچۈن ھەممە ۋاقت لىقما چىقارىب، شۇ ھەلال تەعام بىلەن بۇيۇر گۈزارانلىقى قىلىب كەلەدى.

كەتتە مەجلىسنىڭ «قۇيۇق نەتىجەلەرى»

مۇئمىن خوجايىفنىڭ ئىش باشىدان كېتتوۋى-جىنايەت قىلدىرىش بولىمدەن ئالىنىشى، بۈزرۈك خوجا شەيكەسى تۈزۈشتىلغان وانتىقاغا توغرى كېلسەھەم، ئەمما ئۇنىڭ بۇ باسماچىلار تودەسىگە بولغان مەنسۇبىيەتى ئۈشەل چاقلاردا ئاچىلماي، قالىب، كېتەبەردى. شۇنىڭ ئۈچۈنھەم، بۇ «سىر» نىڭ ئۆز ۋاقتىدا فاش بولماسلىغى-مۇئمىن خوجايىفنىڭ سىنفى سىياسى ئەملەكلەرىنى قايتا باشدان وە ايكەن ئىمكەنچى بىر شەكلدە ۋە يەنگىچە قارۇۋغا ئىمكانىيەت بەخش ئېتەدى.

28 نچى يىلنىڭ 23 نچى نويەمبىرىدە، مۇئمىن خوجايىف ئۆز ئۆيىدە كەتتە بىر زىيافەت مەجلىسى تەرتىب ئېتەدى. بۇ زىيافەتدە، تاشكەنتنىڭ رەھبەرلىك ئىدارالارىدا ئولتۇرغان بىر مۇنچە مەسئول ئىشچىلەر وە سەعدۇللە قاسىمەفلارنىڭ ئافزىلارى ھازىرلانىدى. بۇ ئولتۇرىشنىڭ وەشۇ ئولتۇرىشداغى سۆزلەرنىڭ سىياسى خاراكتەرىنى «مۇعتەبەر»غا ئالماغان شۇنى ئەيتىش مۇمكىنكى، بۇ «يىغىن» -مۇئمىن خوجايىفنى سود ئىجراچىسى ئېتىب بېلگىلەش بىلەن خاتىمەلەندى.

مۇئمىن خوجايىفنىڭ سود ئىجراچىسى بولىب تورغان ۋاقتىداغى كورسەتىلگەن «فەعالىيەتلەرى» توغرىسىدا «قىزىل ئۆزبەكىستان» گەزىتەسى ئۆز ۋاقتىدا سىگنال بېرىب قويغان وە شورا جەماعەتچىلىگىنى مۇئمىن خوجايىفنىڭ ئۈشەل دەۋردەگى جىنايەتلەرى بىلەن تانىشتىرىب ئۆتكەنى ئۈچۈن بۇ توغرىدا ئارتىق سۆزنى چوزىب ئولتۇرمايمىز. فەقەت، شۇنى ئايتىب ئۆتەسەك بولادىكى، سود مەجلىسىنىڭ داۋامىدا-مۇئمىن خوجايىف قاماغا ئالىنىب، ئۆيلەرى ئىنتالگەن ۋاقتدا، ئۇنىڭ ئۆيىدەن سەعدۇللە قاسىمەفنىڭ مۇئمىن خوجايىفغا تەقدىم ئېتكەن وەسمى، 250 سوم پۇل سوراب يازغان مەكتۇبى وە مۇئمىن خوجايىف سود ئىجراچىسى بولىب تۇرغانىدا 11 مىڭ سومنى رەسمىيەت قىلغانىنى ئەسىردىقلايتۇرغان بىر تودە ھۆججەتلەرنىڭ تاپىلغانى مەعلۇم بولدى.

«جانا جان دوستىڭىز»

مۇئمىن خوجايىف، بىر گىنە سود ئىجراچىسى بولىب قالمايدى. بەلكى، ئۇ-تاشكەنت بايلارى، نىپمانلارىنىڭ سىياسى ئەدۋەكەتى وەزىفەسىنى ھەم كەم-كوسىز بەجەرىب تۇرادى. سودغا ئىشى تۈشكەن، جىنائى مەسئۇلىيەتكە تارتىلغان، سالىق زەربەسىدەن بىلەڭگى بولغان بايلار، ساۋداگەرلەرنى ئېلىتىب، ئەكسىل ئىنقەلابچى قاسىمەف بىلەن باغلايتۇرغان «ئېپ»نىڭ بىرى-نەسرىددىن ئەفەندى بولسا، ئىككىنچىسى، ئەنە شۇ مۇئمىن خوجايىف بولادىكى، بۇنىڭ ئۈچۈن مۇئمىن خوجايىفنىڭ سەعدوللە قاسىمەفغا يازغان مەنە شۇ خەتىنى كورسەتىش مۇمكىن:

«جانا جان دوستىم، سەعدوللە قاسىمەفغا سەلامدەن سوڭرا كەپ شۇلكى، مىن سىزنىڭ ئالدىڭىزدا كەتتە بىر بى ئەدەبلىكچىلىك قىلىب قويدىم. يەعنى، سىزنى ئۆيىمگە مەھمان قىلىب چاقىرغان بولسام ھەم چاقىرغان ۋاقتىدا ئۆيدە بولالماغانىم ئۈچۈن كېلىب، قايتىب كېتىبسىز. بۇ توغرىداغى گۈناھىمنى ئەلبەتتە كەچىرەرسىز. ئېندى، سىزدەن ئىلتىماس شۇكى قانداي بىر يول بىلەن بولسا-بولسىن، بۇرادارىمىز جورەبېكگە تۈشكەن سالىقنى بىر نەرسە قىلىب، ئۇنى شۇ فەلاكەتدەن قۇتقارساڭىز. ئەيتكەنىڭىز گىلىم تاييار، ۋاقتى بىلەن يوبارامەن».

سەعدوللە قاسىمەف، جانا جان دوستى بولغان مۇئمىن خوجايىفنىڭ بۇ ئىلتىماسىنى قايسى دەرجەدە ھەمەلگە ئاشىردى-بۇنىسى ئۇ قەدەر قىزىق ئېمەس. كەپنىڭ ئەڭ مۇھىم نۇقتەسى شۇ يەردەكى، ئەنە شۇ نوتتە جۇملەنى-لېكىن كەتتە بىر سىنفى مەزمۇننى ئۆز ئىچىگە ئالغان بۇ خەت، مۇئمىن خوجايىفنىڭ قاسىمەفچىلەرنىڭ ئەڭ لوتتە مەفكۇرەچىلەرىدەن بىرەگەنلىگىنى ئىسپاتلاب تۇرادى.

«كومەگىڭىزگە كوزىم نىگاران»

مۇئمىن خوجايىف، سەعدوللا قاسىمەف تامانىدان سابىق تاشئوكروگى، مىرزەچول رايونىغا خالق سودى ئېتىلىب تەعيىنلەنگەندەن سوڭ، ئۇ يەرگە بارىب، قاسىمەفچىلىق مەفكۈرەسىنى روي-راست تارقاتا باشلادى. ئوغرىلار، باسقىنچىلار، خانە، پاختاچى بايلارنىڭ زىيانكەشلەرىنى يېپ، ئۇلار ھىسابىغا كەمبەغەللەرنى جەزالەش-مۇئمىن خوجايىفنىڭ كۈندەلىك ۋەزىفەلەرى قاتارىغا كىرىب باردى. خۇسوسى ئېكىرمەن تۇتقان خانغانلاردان پاراغا پۇل-ئون يۇز ئون ئالىب، مانابلارنى ئاقلاب يۇباردى، مىرزە چولدە ئىرا تۇرغان ئارتىقباي دېگەن بىر باي مەكتە قوي بىلەن قولغا تۈشكەن ۋاقتىدا، ئۇنىڭ جىنائى ئىشىنى قارارغان «كومۇنىست» مۇئمىن خوجايىف-«ئارتىقباينىڭ مال-مۈلكى ئۈكتەبىر ئىنقەلابى ۋاقتىدا تەلەفاتكە ئۇچراب، باي، كەمبەغەل بولىب قالغانى ئۈچۈن 50 تە قويى، باينىڭ ئازىق-ئاۋقاتىغا قالدىرىلادى» دېب ھۇكم چىقارىشدان ھەم تارتىنمادى.

مۇئمىن خوجايىفنىڭ مىرزە چولدەگى شۇ جىنايەتلەرى يۈزەسىدەن سابىق تاشئوكروگ سودنىڭ رەئىسى عەلى عىسا مۇحەممەدىف ۋە ئوكروگ پىروكورورى نەزەرىكە خابار قىلىنغان بولسا-ھەم، ئۇلار بۇنىغا قارشى ھېچ قانداي چارا كورمەدىلەر. نىھايەت، مىرزەچول رايون فىرقەمنەنىڭ ئىجرائىيە بىيوراسى ۋە رايون ئىجرا قومىتەنىڭ پرىزىدىيۇمى مۇئمىن خوجايىفنى ئىشدەن بوشاتىب، ئۇنىڭ جىنائى ئىشلەرىنى سودغا بېرىشكە قارار چىقارادى.

ئىشنىڭ بۇ قادار ئىشكەللەشىب كېتۇۋى-مۇئمىن خوجايىفنى جىددە ھەم شالدىرىب قويدى. شۇنىڭ ئۈچۈنھەم ئۇ-بۇ «فەلاكەت» نىڭ ئالدىنى ئالىش نىيەتىدە، كاتىبىنى تاشكەنتكە مەخسوس كاماندىروفكە قىلىب، ئۇنىڭ قولىغا، سابىق تاشئوكروگ ئىجراقومنىڭ نائىب رەئىسى نەسرىددىن خوجايىفغا ئەتەب بىر خەت يازىب بېردى ۋە بۇ خەتكە مەنە شۇ سوزلەرنى ھەم دەرج ئېتىب قويدى:

«بۇرادارىم نەسرىددىن خوجايىف! مەنە شۇ خەتنى ئالىب بارغوچى ئۇر ئاغىمىز مىنىڭ ئاھۋالىمنى سوزلەب بېرەر كېرەك. ھەر حالدا بۇ يەردە ئىشلەرىم بىر مۇنچە يەچەۋلەنىب قالدى. بىر عىلاجىنى قىلىب، مىنى شۇ يەردەن قۇتقارىب ئالماساڭىز بولمايدى. ھەر دايىم كومەكىڭىزگە كوزىم نىگاراندۇر».

«كىنوگە بارا كورمەڭىز»

مۇئمىن خوجايىف، كەمبەغەللەر ياردامى بىلەن، مىرزەچولدەن ھەيدەلگەندەن كېيىن، ئۆز تاشكەنتگە كېلىب، شۇ يەردەگى سالىق ئىشلەرىنى قارايتۇرغان 14 نچى بولىم خالق سودىغا باش سودچى قالدى. ئۇ-بۇ بولىمدەگى جىنايەتلەرىنىڭ ئېپتىداسىنى خالدىن-قىزلارنى مەسخەرەلەش، ئۇلارنىڭ ئازادلىقى بولغا قاۋئۇسىشدان باشلادى. مەسەلەن، ھەكايەت دېگەن 14 ياشلىق بىر قىزچا، ئۆز ئەمەكىسى تامانىدان زورلانغانلىغى توغرىسىدا سودغا شىكايەت قىلىب ئەرز ئېتەدى، شۇ ئىشنى قارايغان سود مۇئمىن خوجايىف: قانداي ھۇكم چىقارادى؟ داعوا گەر-حەكايەتنىڭ كىنو-تىياترولارغا بارىب يۈرگەنى گۇۋاھلارنىڭ سوزى بىلەن ئىسپاتلانغانى ئۈچۈن جاۋابگەر ئاقلانادى» دېگەن جۇملەنى ئۆزبېكىستان ئىجتىماعى شورالار جۇمھورىيەتى نامىدان چىقارغان «ھۇكمى»گە دەرج ئېتىب ئوتەدى.

يەنە.

«قىزىل ساقچىلاردان بىتتەسى، ئۆز ئۆيىدە خىزمەت قىلادۇرغان-سىپلاكوۋا دېگەن 15 ياشلىق بىر قىزغا ياباقونچىلىق قىلادى. ساقچىنىڭ بۇ جىنايەتنى تېرگەۋ ۋە سود مەجلىسلەرىدە، ئىسبات ئېتىلگەنى خالدا، مۇئمىن خوجايىف بۇ قىزنى ھەم «كومسوموللەر بىلەن قول ئوتتىشىب يۈرۈدە ئېدىلىب» قىزنىڭ داعواسىنى يېكەرگە قالدىرىب، باسقۇنچى ئەيىبدارنى جەزادەن قۇتقارىب ھۇكم چىقارادى.

مۇئمىن خوجايىف كەبىنەتى، بايلارنىڭ مۇستەحكەم قورغانى

مۇئمىن خوجايىفنىڭ ئەڭ ئىتتەدەكى جىنايەتلەرىدەن ئېڭ زۈبدەسى بولىب، تاشكەنتدەگى بايلار، نىپمانلار بىلەن بولغان مۇناسىبەتلەرى ۋە ئۇلارنىڭ ئورتاسىدا ئارتىدىرغان كەتتە ئابرويى ھىسابلانادىكى، بۇ داعوانىڭ توغرىلىغىنى قۇيىداغى فەكتلەر بىلەن ئىسباتلاش مۇمكىن.

مۇئمىن خوجايىف، سالىق سودى بولىب تۇرغانىدا بوزلەرچە بايلار، ساۋداگەرلەرنىڭ ماليە ئىدارالارىنىڭ داعواسى بويىنچا قوزغالغان جىنائى ئىشلەرىنى كورىب لاۋقىل-كوكىل ئۈچۈن بولسا ھەم بىرانتە باينى مەسئۇلىيەتكە تارتىب ھۇكم چىقارمايدى. عەكسىنچە، ئۇلارنى سالىقدان-جەزادەن ئازاد قىلىب، ئۇلارنىڭ بەدەلىگە كەمبەغەللەرنى تودە-تودە قىلىب قامايدى. «كومونىست» سود، بۇ ھۇكملەرى بىلەن دەۋلەت بودجەتىگە 2 يوز مىڭ سومدان مول زەرەر كېلتىرىب، ئاقرىب تورا بېرەدى. ھاتتا، ئۇنىڭ كەبىنەتى سوگىي چاقلاردا، سالىق زەربەدەن بىلەرى ئەكەسىدەك بولغان تاشكەنت بايلارى-نىپمانلارىنىڭ مۇستەحكەم قورغانلارى ھالىغا ئەيلەنەدى. بايلار بىلەن كەبىنەتدە چاقچاقلاشىب ئولتۇرىش، ئۇلار بىلەن شورۋە-كەباب يېپ، مەيخورلىق قىلىش ۋە عەرز بىلەن كېلگەن تاشكەنت مەحنەتكەشلەرىنىڭ يىتلەرىگە كەبىنەت ئىشىكلەرىنى نارسالەتىب يابىش، خوشۇسەن، ئىشلەرى تۈشكەن بايلارنىڭ خاتىنلارى، قىزلارى بىلەن كەيف-سەفا سۈرىش مەنە بۇلارنىڭ بارچاسى مۇئمىن خوجايىفنىڭ كوندەلىك ئىش پىلانىغا كىرىتىلگەن ۋەزىفەلەرىدەن ھىسابلانادى. ھاتتا، مۇئمىن خوجايىف، حۆكم چىقارىشغا كىرگەن ۋاقتىدا جاۋابگەر بايلارنى ھەم مەسلەحەت ئۈيىگە بىرگە ئالىب كىرەدى، شۇلارنىڭ خاھىشلارىغا قاراب بىر نېچە بار ھۇكملەر چىقارغانكى بونى ئۆزى ھەم ئىنكار ئېتۇۋدەن عاجىز قالادى.

ئۆزى ئېمەس، پۇلى زور

سودنىڭ تورت كوندەك داۋامىدا سورالىب ئوتكەن 10 لەب گۇۋاھلار مۇئمىن خوجايىفنىڭ يوقارىداغى جەنايەتلەرىدەن بولەك يەنە بىرتالاي كار-بەدلەرىنى روي-راست ئاچىب، ئۇنىڭ نەزەر قاسساب بىلەن بولغان باغلىق مۇناسىبەتلەرىنى، بايدان بىر يەچكە چىرۋان ۋە يۇتلەب-باغلارنى بارا يوسۇندە ئالغانلىقلارىنى، شۇنىڭ ئۈچۈنھەم بايلى ئاقلاب، رابوچى-پولاتنى ئوچ يىلغا ھۇكم قىلغانلىقلارىنى بىرىن-كېتىن كورسەتىب ئوتدىلار.

مۇئمىن خوجايىف بىلەن باي نەزەر قاسسابنىڭ «قىيامەتلىك دوست» بولىشغا قەسەم بىلەن ھەرت قىلىشقانلىقلارىدان خابار بېرگەن گۇۋاھ بەرەنى، قاۋاق، نىمە دېيدى؟

-باي نەزەر قاسسابنىڭ دۇمى-ياردامچىلارى بىر گىنە بۇ مەعيوبلەر ئېمەس. باينىڭ ياردامچىلارى، بىزنىڭ ماليە ئىدارالارىمىزدا ھەم تاپىلادى. بۇنىڭ ئىسپاتى ئۈچۈن شۇنى ئايتىش كىرەككى، مىن، نەزەر قاسسابنىڭ سالىقلارى بەدەلگە ئۆي-روزغارلارى، 5 يۈز باغ بولمەسىنى خەتەب، يوكفچىلىكى «ئۆزبېكىستان كولخوزى» غا چىقارىب يوبارەتچى بولغانىمدا، سابىق ئوكروگ ماليەسىدەگى كەتتەلەر «ئەگەردە نەزەر قاسسابنىڭ بىدەلەرىنى كولخوزغا چىقارىب يوبارسەڭ» سېنى ئەلبەتتە حەزمەتىدەن بوشاتامىز، دېب دوق ئۇردىلار» دېيدى.

بۇ گۇۋاھ، نەزەر قاسسابنىڭ «ئابرو-ئەعتىبارى» غا توختەلىب، باينىڭ ھەممەگە مەشھۇر بىر گەزەندەسىدەت ئېكەنلىگىنى «مۇۋاۋات»، ئۇنىڭ ئۆز يەدە ئېمەس، پولدەلىگىنى ئەيتىب ئوتىب-«بۇكەلەھ كىسەر، گەزەندەگە ئويشىكەن كۆنىسى، ئۆز مەھەللەسەدەگى فاعاللاردان 3-4 نەسىنى ئويىگە چاقىرتىرىب كېلىب، مېنى كەزىتەگە يازغان كىشىنى ئىسفەلە مافىلىن گە يەۋبارىش توغرىسىدا رۋايەتلەرغا ھەممە قاب قويىب، بۇ جەھەتىدەن خاتىر جەمع بولدۇم. سېنىلەرگە ئەيتە تۈرغان سوزىم شۇكى مىنىڭ سودىمغا ھېچ بىتتەك بارىب گۇۋاھلىك بىرمەيسەن، سوزىمگەيۇرمەسەلەرنىڭ عەيىب ئۆزگەردەلەرىمگە دېب قورقىتدى» دېيدى.

مىرشەرەپف، ئوسپۇپوفنىڭ سادىق مەلەيى

قارا كورسەد، مۇئمىن خوجايىف بىلەن بىر قاتاردان ئولتورغان ئىكمەچى ئەيبدار-مىركامىل مىرشەرەپفنىڭ مازىيسەداغى ئىقلاسلەلارىنى، ئەكسىل ئىنقىلابى بەشەرەسىنى يۈز-ئەكى يۈز يوللىق بىر خابار-مقالا ۋاسىتەسى بىلەن توكەس-ئوگال تەسۋىرلەب بىرىش مۇمكىن ئېمەس، چۈنكى ئۇنىڭ ئەكسىل ئىنقىلابى ھەرەكەتلەرى، ئۇنلار-يۈزلەرنىڭ جانلارى، ئاقىزدلغان قىپ-قىزىل قانلارى ۋە مىڭلاب مەحنەتكەشلەرنىڭ ئىمتىلگەن-دەبدەلە قىلنغان ئەتلەرى ھىسابىغا كۆزدە ئىتب-بورىب ئۆزادر» گى مىر كامىل مىر شەرەپف، تاشكەنتدە بولىب ئوتكەن 19 نچى يىلغى يانۋار ۋاقعەسىدا، مەشھۇر فىتنەچى-كونتىرو ئوسپوفنىڭ ئوڭ قولى بولىب ئىش كورگەن ۋە چىناس مەحنەتكەشلەرىنى خانا ۋايران قىلغان بىر ئەكسىل ئىنقىلابچى بەنۇر ۋاقعەسى ۋاقتىدا، ئوسپوفنىڭ مەخسوس فەرمانىشى بىلەن چىناسغا بارىب، ئۇ جايداغى بىرلى پالكاۋنىڭ پامىشچىكلەرنى ئۆيۇشتىرگەن، بىر ماۋچ قارا يۈرەكلەر دەبىكەسىنىڭ كۆچى بىلەن، ھەلى تەمام ئۆزۈلىب-نەفەسىنى راسلاب بىتمەگەن كەمبەغەللەر شۇۋاسىنى تارقاتغان ۋە قىشلاق رابوچىلارىنى قامچىغا باسدىرىب، قار تاغلارىغا تەققەدىرغان بىر كونتىر.

شۇنداي، مىركامىل مىرشەرەپفنىڭ جىنايەت دەپتەرلەرىنىڭ قاتلاملارى قالىن، ۋارافلارى مەكلەب سەنولەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان. ئۇسەتەرلەر-تارىخى چەزىقلار، مىر شەرەپفنىڭ بىرگىنە بۇ كارىستانلىقلاردان-غىنا ئېمەس، ھاتتا، ئۇلار-بۇ يافۇز دۈشمەننىڭ شۇ قانلى ۋاقعەدا، چىناس قىشلاغىدا بايلارنىڭ بىر كۆنلىك حۆكۈمەتلەرىنى بەرپا قىلغانىدان، قىشلاقدا كەتتە بىر يەقىن-چاقىرىب، شۇ يىغىندا-«بولشىۋىكلەر ئولدى، ئۆزدەمىزنىڭ ئېسكى ھۆكۈمەتىمىز ئىش باشىغا قايتىب كېلدى. ئېندى، بولشىۋىكلەر قالىب ئالغان زاۋۇد-فابرىكلار، يېر-سۇۋلەرىمىز ئۆزىمىزنىڭ» دېب نۇتق ئىراد قىلغانلىقىدان ۋە نىھايەت، جىنى بىك قارىياغى (چىناس چىپىكەسىنىڭ رەئىسى)، عوسمان قاسىمەف (قىشلاق شورا رەئىسى) ئورتاقلارىنى، ئۇلاق قىلب چاپتىرغانلىقلارىدان دەرەك بېرىب تۇرادىرلار.

ئەنە شۇنىڭ ئۈچۈن ۋاقعەلارنى بەرەلە ئاچىب شاھىد ئورتاق ئىبىكەبىرزەيف (مىخانىچىسكى زاۋۇد رابوچىسى) نىڭ قۇرتانى سودلار، چىناس رابوچىلارى، مەحنەتكەش دەھقانلارى-بولشەۋىكلەرىنىڭ قانلارى ئۈچۈن مىرشەرەپفدەن ئىنتىقام تەلەب ئېتەمىز، دېب قىلغان دەۋاسگە قارشى پرولېتار سودى ئەلبەتتە جىم قاراب قالماس ۋە بۇ سود، مىر شەرەپفنىڭ شۇ جىنايەتلەرىنى باشقىرىب كېلگەن عەلى عىسا مۇحەممەدىف ۋە ئىسلاقالارنىڭ توغرىسىدا ھەم ئۆز ھۇكمىدە بىران نەرسە دېب ئوتەر.

كامىل عەلىيىف.

ƏFSANƏLƏR KECƏSI

ئورتا ئاسىيا تېمىر يوللارىداغى يۈكلەر بىر ساعەتدە 3 يارىم كىلومېتىر باسادى

عاما غايراتى ئىدارا ئەپپەراتلەرىنىڭ، خوجالىق، كەسەبە قۇيى پەرتىيە تەشكىلاتلارىنىڭ قالاقلىغى، حەرەكەتسىزلىگى وە قوپاللىغى ئاستىدا قالىب ئۆچىب كېتەياتىر

ئورتا ئاسىيا تېمىر يولى 1 نچى ئوكتەبىردەن 15 نچى نويەبىرگەچە، تەشقى تېمىر يوللاردان يۈك واگونلارىنى پىلاندا غىدان 10 مىڭ دانە كەم قابول قىلىب، بوش واگونلارنىڭ 7 مىڭدانەسىنى توختاتىب قويدى.

پىلاننىڭ تولا بەجەرىلمەسلىگىگە سەبەب-تىرانسپورتداغى ئەدكار عامانىڭ يېتەرلىك سەفەربەرلىككە ئالىنماغانى، قويى قومانداسى ساستافىغا رەھبەرلىكنىڭ ياماغلىغىدىر.

يول دېپويكسمىبەسى وە دورپىروفسوژ، تىرانسپورتدا ئۈزگەرىش توغدىرىش ئۈچۈن، ئورتا وە قويى قومانداسى ساستافىگە نىسبەتەن بىر قاتار كەتتە چارالار قوللانىشغا، بەعزى كىشىلەرنى قاماب قويىشغا قارار قىلادى.

ترانسپورتدا سۇران (تىربۇوگە) كونەرىش ئىشتابىنىڭ سوگگى تولۋەسىدا، ئورتا ئاسىيا تېمىر يولىنىڭ تاشكەنت-ئەرىس ئۇچەستكەسىدە يۈك پويىزلارىنىڭ تاشىباغا قادامى بىلەن يۈرگەنى بىلىنەدى. پويىزلار ئىستەنسەلەر ئورتاسىنى ساعەتىگە 16 كىلومېتردەن باسالاردا، ئىستەنسەلەردە كوپ تۇرىب قالادىلار. شۇ سەبەبلى بۇلارنىڭ عۇمومى تېزلىگى 3 يارىم كىلومېترگە تۈشىب قالادى.

يۈك پويىزلارىنىڭ شۇ ئۇچەستكەدەگى قانداۋنى تېزلەتىش ئۈچۈن، ئەرىسكە يېتكەندە شۇ پويىزلارنىڭ يۈكىنى بوشاتىب، تىپەلەرگە ئارتىش كېرەك. تاشكەنتتەكچە ھەر قانداي كاراۋان يۈك پويىزىدان ئەۋولەك يېتىب كېلەدى.

يۈك پويىزلارىنىڭ تېزلىگىنى ئارتتىرىش ئۈچۈن، 2 مىڭ تونناللى ئاغىر ساستاۋلار ھەمەلگە كىرگىزىلدى. بۇنداي پويىزلار ھەم نەزەرى ۋە ھەم تېخنىكە جەھەتدەن مۇمكىن نەرسەلەردۇر. تەجرىبە، پويىزلارنىڭ فايدالى ھەرەكەتىنى ساعەتىگە 3 يارىم كىلومېتردەن 11 كىلومېترگەچە كوتەرىش مۇمكىنلىگىنى كورسەتدى. لېكىن... ئىنسترۇكسىيەلەر ئىشلەندى، ئىنسترۇكتورلەر ۋە سىركولەرلەر يوبارىلدى. لېكىن، پويىزلار تېزلەمايدىلار.

پاراۋوزلار پويىزلارغا تىركەلگەن حالدا ئىستەنسەلەردە 10-15 ساعەتلەب تۇرادىلار. ئۇلارنى گاھا يوللارنىڭ تىقىلىق بولغانىدان، گاھا يولدان يولغا كوچىرەتۇرغان ئىستىرېلكەلەرنىڭ يېتىشمەگەنىدەن، ساستاۋى جىھەتدەن چىقارىب ئالىش مۇمكىن ئېمەس. قاراساكۋز، ئاغىر ساستاۋلارنى ھەمەلگە كىرگىزىش چاغىدا يولنىڭ دىربىكسىيەسى قوشىما ئىستىرېلكەلەر ۋە پاراۋوزغا سوۋ بېرەتۇرغان جايلار قۇرىش توغرىسىدا ئويلاب كورمەگەن ئېكەنلەر.

ئۆز ۋاقتىدا ترانسپورتغا فەۋقۇلاعادە ئاز ئەھەمىيەت بېرىلەر ئېدى. ئېندىلىكدە ئەنە شۇ كەم ئەھەمىيەتلىك يېردەن قاساس ئالاياتىر.

سوگىي بېش كونلىك ئىچىدە بىر دەرەجەدە جانلىش كورىنەدى، ئوپېراتسلار يېتىرىلەتۇرغان كورىنەدى. لېكىن بۇلار ھەلى نورمادان ئۇزاق. ھەلى ئىستەنسەلەردە سىستېرنالار (سۇيۇق ئەشيالار واگونى) نىڭ جۇدە كوپ يانغىنى كورەسىز. ئايموم پلاتفورمالار، ھاتتا مارشروتلار قاتار تۇرادىلار. مارشروت پويىزلارى ئىستەنسەلەردە 37 ساعەتدان قالىب كېتەدىلەر. بۇ نەرسە نېفت، كىرەسىن تاھو ئىشىنى؛ ماشىنا-تىرەكتىر ئىستەنسەلەرىنىڭ سوخىز ۋە كولخوزلارنىڭ نېفت ۋە كىرەسىن ئەڭمىياتىنى؛ نىھايەت ئىپەكىن كەمبىنىيەسىنى بۇزىلىش قورقۇنچى ئالدىغا قويادى.

پاراۋوزلارنىڭ توختاب تۇرىشلارى عەقل باۋەر قىلمايتۇرغان دەرەجەلەرگە يېتەدى. ئاساسى دېپولاردا پاراۋوزلار نورمانىڭ 418 پىروسەنتى، ئاباروت دېپولاردا 285 پىروسەنتى مىقدارىدا توختاب تۇرادىلار.

بوش ۋاگونلارنى ساستاۋدان چىقارىب تاشلاش نورماسى تولاتىلمايدى. واگونلار بوشاتىلماي توختاب تۇرادى. يۈك ئېگەلەرى ھۇقۇقى مەنفەعەتلار بىلەن زەررە قادار ھىسابلاشمايدىلار ۋە واگونلارنى ئۆز ۋاقتىدا بوشاتىب، ترانسپورت ئىشىنى ئاسانلاتىشنى ئويلاب ھەم كورمەيدىلەر. يۈكنى بوشاتىش ئۈچۈن بېرىلگەن واگونلار نېچە سوتكەلەب تورب قالا بېرەدىلەر.

تېمىر يوللارداغى ھالاكەتلەر سانى كەمەيمەيدى، بەلكى ئوسمەكدە. بىرىنچى چارەكدە ھادىسالار 976 تە ئېدى، ئىككىنچى چارەكدە 1413 تە، ئۈچىنچى چارەكدە 1240 تە ۋە تورتىنچى چارەكدە 1708 تەگە يېتەدى. شۇ ئاقام دائىمى بولىب قالادى. ئوتكەن يىلنىڭ شۇ چارەكىدە ھادىسالار 536 تە ئېدى، شۇنىسى قىزىق كى ھادىسالارنىڭ 75 پىروسەنتى تېكشۇرلەمەلىك، ئۇلارنىڭ سەبەبلەرى مەعلوم بولماسلىق ئۈستىگە، بۇ توغرىدا عۇمومەن ھېچ نەرسە قىلىنماغان.

يول دىرېكسىيەسىنىڭ ھادىسالار بولىمى شۇلارنى دەفتەرگە تىركەب ئېيىب، خاتىر جەمع ئولتورا بېرەدى. تورنى كېلەكەندە ئەيتىب ئۆتەيىك. بۇ بولىم تېمىر يول چىقاۋنىكلەرى ئۈچۈن سىرگون تورنىدىر. ھەر ھالدا ئۆتىمىشدەگى قىلىقلارى ئۈچۈن ئىشتەراك تورنىدا شۇ يەرگە كېلەكەنلەر كوپ. ھادىسالار بولىمى، سۈرگون جايى، ئەمخالت توكەتۇرغان جاي، نىھايات، يېتىمخانا دېسەڭىز ھەم بولادى.

يولنىڭ بىناكارلىك بولىمى، نەزەرىمىزدە ئالىشىق ئويغاب واقت ئوتكەزەتۇرغانغا ئوخشايدى. ئىستەنسە يوللارىنى ئۇزايتمىش ئىشلەرىدە ئويناب كىشى كېرەك بولسا، بولار 6 تەدەن قويادىلار.

128 نچى رەزىيەزد، ئۆزىگە قالسا گويا يول ئۈستىدەگى بىر غو. پويىزلار شۇ يەرگە كېلىب تىقىلادى. بۇ يەردەگى يوللارنى كوپەيتىرىش زەرور. بۇ غاۋنى كونەرىش بىلەن بىر يراقى... بۇ يەردە قانداي كوپرۇك سالىش كېرەككى، ھەلھەم بولسا، شۇ نەرسە بىلەن ئاۋارادىرلار. 128-نچى رەزىيەزدەگى تىقىلىنچى بىناغشنى بىناكارلىك بولىمى 1 نچى دېكەبرگە وەعدە قىلغان ئېدى. بىرنچى دېكەبر ئوتىب كېتدى، وەعدەدەن دەرەك يوق.

يولنىڭ ھەر خىل بولىملەرىدەن كېلگەن ۋە كىلەلەر ئىشتابىنىڭ مەجلىسلەدە يولغا وە قويى ئامانىغا ئىشارا قىلىب، ئۇندا سۇران سالمايدىلار، عامانىڭ قالاقلىقى ئىشنى بۇزادى» دېيدىلەر. بۇنىڭ ئۈچۈن مىساللار كېلتىرىب ئوتدىلار. مەسەلەن، سۇلۇكتەگە كېتەتۇرغان ئاغىر قازانلارنى واگونكە ئارتىش كېرەك ئېدى. كىراستاواسۇچنى ئىشخانالارىنىڭ زەربەلى ئىشچىلەرى شۇ ئىشنى ئوتكارىب بېرەمەكچى بولدىلار. ئۇلار قازانلارنى يۈكلەش ئۈچۈن 1500 سوم پۇل ۋە ئىشى باشىغا 50 يۈزدان كىزىر تەلەب قىلدىلار. شۇ شەرتلەر قابول قىلىندى وە قازانلار واگونكە چايلاندى. قازانلار ئوستىگە: «كىراسنىۋاستوچنى زەربەچىلارى يۈكلەدىلەر» دېب يازىلدى. بۇندان ھەم ياخشى نەرسە بارمى؟ براقى، بۇتۇن بەلا شۇندا، كى زەربەچىلەر ئىشكە جۇدە ئىختىياتسىز قارادىلار. ئۇلار قانداي يوكلەشنى جۇدە ياخشى بىلگەنلەرى حالدا، قازانلارنى جۇدە يامان ئورناتىدىلار. نەتىجەدە واگونلارنىڭ پرورۇنەلەرى ئېگىلادى، پروژىنە ئۈستەدەگى تېمىرلەر يارىلدى. كىراسنىۋاستوچنىكلەر قانداي يۈكلەش كېرەك ئېمەسلىگىنى كورسەتدىلەر. ئەگەر بىرىنچى ماي ئىشخاناسىداغىلار بولماسا، ئىش جۇدە يامان بولۇر ئېدى. ئۇلار قۇتقارىب قالدىلار. پراۋازدىدا قازانلار سۇلۇكتەگە يارب يېتەدى.

شۇ مەجلىسدە قىزىل ئوردا، تاشكەنت، ئورسانبۇسكى، قوقان ۋە قارشىغا ئىشارا قىلىب ئوتدىلەر. قىزىل ئوردادا ئىشچىلەر مەركەلەرنى قولغا ئالمايدىلار، پىراگوللارنى ھەساب قىلمايدىلار. قوقاندا زەربەلى بىرىگەدەلەر پىلاننى 63 پىروسەنت بەجەرىدىلەر، خالاس. تاشكەنتدە زىنىشتەگە ئوچىرەت تۇرىش ئۈچۈن، ئىشنى يارىم ساعەت ئەۋۋەل تاشلاب كېتەدىلەر ۋە ھاكەزا...

ئەپپەراتچى خادىملار عەجايىب قىزىل ۋە قارا تاختالارنى، پىراگوللارنى، ئوت ئوچىرىش پوستالارىدا نەۋبەتچىلەر يوقلىغىنى ۋە شۇنىڭ سىنەكەرى كوكلىسىز نەرسەلەرنى تۈرتىب كورسەتىب ئولتۇردىلار.

لېكىن ئۇلار باشقا بىر چىندى ھادىسانى كورمەي قالدىلار. ئۇلار دەرەختلەر ئارقاسىداغى ئورمانىنى كورمەدىلەر. ئىشتاب مەجلىسدە، ئەرىس وە تاشكەنت ئوچەستەكەسىدەگى ماشىنىستلار (پاراۋوز مەبلەۋچىلەر) نىڭ 200 تەدەن زىكوۋتر ئالغانلارى بىلىندى. بولار ئېچۈچىلەر ياكى يېرۈۋ كىشىلەر بولسا بىر گەپ ئېدى. لېكىن ئەفسوسكى بۇلار دورست ئىتتىفاقلى ئىشچىلەر، پەرتىيەلىلەردىر. ماشىنىستلار، زىكوۋور بىلەن ئىش يېتەردى، شۇ يېرنىڭ پىلانىنى ئالىش كېرەك، دېيدىلەر.

مەئمورىيەت مەجلىسدە يۈتىشنى بەجەرىلمەيتۇرغانىنى بىلدىردى. ئۇنىڭ قولىدا تېخنىكلەر يوق ئېمەس. پىلان ئالىشغا 35 مىڭ سوم كېرەك، بۇنىغا پۇل يوق. ئەمما بۇندان كېلەتۇرغان 14 مىليون سوم زەرەرنى كونەرىش مۇمكىن. بۇ يەردە ئاھاقلىق باۋمى ياكى زەرەر كونەدەچىلىك؟-بىلىب بولمايدى.

ئىشتاب مەجلىسدە ئىشچىلەر ئۆپپورلداشلارنى ئۆكتەمش ئۈچۈن دەم ئالىش كۈنلەردە ھەم كېلەدىلەر، كۈنىگە ئېكى ساعەتدەن ئارتىقچا ئىشلەيدىلەر، دېب داكلاد قىلىندى.

خوش، بۇ نىمە؟ بۇ يەردە بىز تويىپە-توغرى «سول» قىڭغايىشنى كورەمىز. بۇنى ھەزىبەسىز ئوتكەتىش كېرەك. ئەمما شۇنىسى قىزىقكى، بۇ يەردە ئەپپەراتچىلەر عامانىڭ زورىنى، غايراتىنى، ترانسپورتنى بۇزۇتلىقدان چىقارايتۇرغان كونەرىلىش تولقىنىنى كورمەي قالغانلار.

خوجالىق، كەسەبە سايوز، پەرتىيە خادىملارى عامانىڭ كىلەلگىنى ئالمقلاپالماي ھايران بولادىلار. ماشىنىستلار بولسا، يوللارغى يۈنقالارىمىز ئىستەنسەلەرگە يېتكەندە بىر پۇل بولىب قالادى، دېب كايىيدىلەر. ماشىنىستلار بۇ ئىشلەگى ئەيبدارلارنى كورسەتە ئالادىلار. لېكىن، ئۇلاردان ھەيبدارلارنى نام-بەنام سوراب ئالىچى بولماغان.

عامانىڭ غايراتى، ئەلبەتتە بار، كونەرىلىش ھەم بار. عامانى شۇنىپىرداشنى ئوكەنمش، ئېكىن كەمەچەنىيەسىنى بۇزماسلىق ئۈچۈن ھەر قانداي قوربان بېرىشكە تايار. بىراق ترانسپورتداغى عامانى، خوجالىق، كەسەبە وە حانتا پەرتىيە يولى بويىنچا بولوچى رەھبەرلىك جۇدە يامان.

جانلى رەھبەرلىك، رەھبەرلىك ئەپپەراتى بىلەن باغلانىش ئورنىغا ترانسپورتدا سىركولەر ئوچىب تۇرغانىنى كورەسىز. ئىش قىلىب سىركولەر يېتىب بارسا بولادى. باشقاسى بىلەن ئىشلەرى يوق.

يولداغى 5 نە ئۆچۈرپرافسوزلارنىڭ ھەممەسى تارقاتىلدى. لېكىن بۇنىڭ بىلەنگىنە ئىش بىتمەيدى. يەگى ئۆچپرافسوزلار ساستافىداغى خادىملارنىڭ 80 پىروسەنتى كىمتەجرىبە. دورپىروفسوژ يولدا كوچلى خادىملار يوق، دېب يىغلايدى. چېتدەن بولسا، ئىش حاقى كەملىگىنى كورب، ھېچكىم ئىشلەگەلى بارمايدى، كەسەبە خادىملارىدان يەگى كەدرلەر تايارلاش ئۈچۈن پۇل يوق. يەگى كەدرلەرنى دورپىروفسوژ 2 يىلدان كېيىنگە كۈنەدى. شۇنغاچە تولقى-قولغا ئورماي جىم ئولتۇرماقچى.

سۇران (تىربۇوگە) ئىشتابى، 2000 تونناللى پويىزدلارنىڭ سناچىلىقىدا كونكرېب ھەيبدارلارنى تاپىشنى گ. پ. ئۇ. گە تاپشىردى. شۇ پويىزدلارغا كومېندانتەلار تەعيىنلەشنى تەكلىف قىلدى. ترانسپورتدا بېش كونلىك وە بىر كونلىك وەزىفەلەرگە كوچىشنى تەۋسىيە قىلادى.

بىز بۇنى يېتەرلىك ئېمەس، دېيمىز. بۇندان، باشقاچا تەكمىلى خۇلاسالار چىقارىش كېرەك.

ۋ. ئېركن.

---

244 مىڭ قاپ تاپىلدى

ئىتتىفاقى ساۋدا كومىسارلىگى ۋە كالەتنىڭ ئىنسپېكتورى جابىل ئىستەنسەسىدە ئۆز قورىستىنىڭ ئامبارىدان 244 مىڭ دانە قاپ تاپىدى. بۇلار 10 ئايدان بۇيان ساقلانىب ياتقانلار. ھالبوكى غاللا تايارلاش كەمپانىيەسىدە ھەممە جايلاردا دېيەرلىك قاپلارغا ئىحتىياج جۇدە كەتتە بولدى. تورىست باشلىقلارى بۇنى مەركەزگە مەعلۇم قىلىشنى ھەم ئىستەمەگەنلەر. بۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلار جەزالارىنى تارتادىلار. تورىستنىڭ ھەممە باشلىقلارى ئورنىلارىدان ئالىنادىلار.

كولخوزلار، مۇدافەعە قۇۋاتىمزنىڭ يەقىلماس قورغانلارى بولشلارى كېرەك

ئاقداريا رايونىنىڭ قىشلاقلارى ئالدىدا بارادرلار

ئوسو ئاۋيبوخيم ناميغا يەنگى كولخوز

جۇمھۇرىيەتىمزنىڭ قىشلاقلارىدان كوبىدە ئوسو ئاۋيبوخيم ئىشلەرى تەمام چاتاق ھالدا. رايون تەشكيلاتلارى ئۇنغا ئەھەمىيەت قىلمايدىلار.

مۇدافەعە ئون كۈنلىگى ئوسو ئاۋيبوخيمنىڭ رايون شورالارىنى، قىشلاق يەچيكەلەرىنى ھەرەكەتلەندىرەر، رايون تەشكيلاتلارىنى مەملەكەتنىڭ مۇدافەعەسىنى مەھكەملەش ئىشىغا يۈز ئۆگرىشكە مەجبۇر قىلار دەب ئويلانغان ئىدى. لېكىن ئالغان خەبەرلەر بۇ ئۇمىدنىڭ پۇچ چىققانىنى كورسەتەدى.

يەگى يول، پسكەنت، بۇۋەيدە وە باشقا رايونلاردان ئالىنغان خەبەرلەر، قىشلاقلاردا بۇ ساھاداغى ئۇيۇشمالارنىڭ كەتتە بولغانىنى كورسەتەدى.

قىشلاقلاردا ئاھۋالنىڭ بۇندەي بولىشىغا ھەيئەتنىڭ كوپرەك قىسمى جۇمھۇرىيەت تەشكيلاتلارىغا توشسە كېرەك.

ئۆزبېكستان ئوسو ئاۋيبوخيم مەركەز شوراسى مۇدافەعە ئون كۈنلىگى پىلانىنى ئۆزگەن چاقدا فەقەت ھەمەر مەركەزلەرنىنگىنە نەزەردە تۇتقان. قىشلاق توغرىسىدا مەركەزى شورا فەقەت كولخوزلاردا «مۇدافەعە ھېكتەرلەرى» ئېكىش، يەگى ئەعزالار تارتىش كېرەك، دېگەن سوزلەر بىلەنگىنە كىفايەلەنگەن.

كولخوز سېنتر مۇدافەعە ئون كۈنلىكىنى بۆتۈنلەي ئېسىگە ھەم ئالماغان.

قىشلاق خوجالىق ئىشچىلەرى سايوزىنىڭ مەركەز ئىدارەسى، ئاساسى ئەعزالارى قىشلاقدا بولىشىغا قارامادان، ئون كۈنلىكنى ئوتكەزىشدە ھېچ بىر ھەمەلى دەستور بېرمەگەن.

ئاقداريا-ئالدىندا

مۇدافەعە ئون كۈنلىكنى ئوتكەزىشگە جىددى تايارلانغان رايون تەشكيلاتلارىنىڭ ئىچىدەن بىراۋى بىلەن سانالاتۇرغانلار قاتارىغا ئاقداريا رايون ئوسو ئاۋيبوخيم شوراسى كىرسە مۇمكىن.

بۇ رايوندا بۆتۈن قىشلاق شورالارىدا دېيەرلىك دەرەجەدە ئون كۈنلىك ھەرەكەتىدە، كولخوزچىلارنىڭ وە يەككە دېھقانلارنىڭ يىغىلىشلارى ئوتكەزىلدى.

بۇ يىغىلىشلاردا رايوندا يەگى-دەن 8 تە ئوسو ئاۋيبوخيم يەچيكەسى ئۇيۇشتىرىشكە قارار بېرىلدى. ئەعزالىقغا 500 نەپەر كىشى يازىلدى. ئۇلارنىڭ ئاختىمان بارىسى ئوزبېك خاتىن-قىزلارى.

رايوندا يەگى مۇداخەلە خەۋفىگە جاۋاب يۈزەسىدەن ئوسو ئاۋيبوخيم ناميغا يەگى كولخوز تۈزىلدى. ئۇنغا 130 يەنرەك' كەمبەغەل وە ئورتا ھال دېھقان كىردى. رايون ئاسا ئاۋيبوخيم شوراسى بۇ كولخوزنىڭ ئاتالىشىنى ئالدى-كولخوزدا توغرى ئاتىش كېپەيا وە قىشلاق خوجالىق زەرەر كۈنەلەرى بىلەن كۈرەشو توگەرەكلەرى تۈزىلەجەك.

رايونىنىڭ كوب كولخوزلارى كوكلەمدە مۇدافەعە ھېكتەرى ئېكىشگە قارار بېردىلەر.

ھەربى لاتارىيەغا يازىلىش ياخشى بارا باشلادى. «قىزىل يۇلدۇز» گەزىتەسى 220 دەن ئاشىغراق يەگى ئابونا ئالدى.

مۇدافەعە ئون كۈنلىگىدە رايون توغرى ئاتىش مۇسابەقەسى ئوتكەزەدى. رايون مەركەزىدە ئاسا ئاۋيبوخيم ئوقۇ-رەھبەرلىك پونكتى ئاچىلادى.

بۇندەغى كمپانيەلەرنىڭ ئىش كەتەسى، رايون كومسومول كەسەبە وە باشقا تەشكيلاتلارنىڭ ئون كۈنلىكنى ئوتكەزىشدەن چەتدە تۇرىشلارىدىر.

يەگى ئورگەنجدە ھەرەكەت يوق

يەگى ئورگەنج ئاسا ئاۋيبوخيم تەشكيلاتىنىڭ ئىشلەرى ئاقسايدى. ئۇندا بۆتۈن ئوچەستكەدە ئويرەنىلمەش وە كەمچىلىك بار.

رايون ئاسا ئاۋيباخيم شوراسىنىڭ تەشەببۇسى بىلەن بىر نېچە كولخوزدا يەچيكەلەر تۈزۈلگەن ئىدى. رايون شوراسى شۇنىڭ بىلەن ئىش بىتدى دەب' بولسا كېرەك، يەگى يەچيكەلەر رەھبەرسىز قالدى. ھېچ بىر ھەرەكەت كورىنمەيدى.

كەسەبە ئۇيۇشمەلەرى ھەربى ئىشلەرگە يۈز ئوندۇرلاردان ئوچ يول ھەم چىقارمايدىلار. شۇ سەبەبلى يەچيكەلەر بۆتۈنلەي سەرمايەسىز ياشايدىلار.

رايون مۇدافەعە ئون كۈنلىگىگە تايارلانغان رايون ئاسا ئاۋيباخيم شوراسىنىڭ بۇ يولداغى ھەرەكەتى رايون تەشكيلاتلارىنىڭ ئورەچەلەنگەنگە يارىب ئاتالىشى بىلەن قالاقادىر.

مۇدافەعە فوندىنى كۆچەيتىرەمىز

ئورتاق ئەھمەدجان ياقۇب مەملەكەت مۇدافەعە فوندىغا 10 سوم بېرىب، «قىزىل ئۆزبېكستان» وە «ئۆزبېكىستانسكايا پراۋدا»، تەھرىيەلەرىنەگى بارچا گەزىت وە ژورناللارنىڭ مۇھەررىر ھەم سېكرېتارلارىنى مۇدافەعە فوندىنى كۆچەيتىرىش ئۈچۈن 10 سومدان بېرىشكە چاقىرادى.

«قىزىل ئۆزبېكستان» باشقارماسىغا

ئېيەك ئىستەفيەسىيەنىڭ رادىشى داۋامىدا بۇخارا ئېيەك فابرىكەسى نويەبىر مۇقابىل پىلانىنى 108 پىروسەنت بەجەردى.

ئىشتاب باشلىغى: مۇرادوف.

ئىستالىن رايون كەسەبەچىلەر كونفرېنسىيەسى

26 نچى نويەبىر كېچ ساعات 6 دا «ئىلىچ» زاۋۇدىنىڭ قولۇبىدا تاشكەنت، ئىستالىن رايون كەسەبەلەر تەشكيلاتىنىڭ بىرىنچى كونفرېنسىيەسى ئاچىلدى.

ئۆز كومپارتىيە مەركەزقومىنىڭ سېكرېتارى ئورتاق لېپپە تەبرىك نۇتقىدا قۇرىلداغى ئەساسى ماسىلەلەرگە توختادى:

— پرولېتار مەملەكەتىدەگى كەسەبە سايوزلارىنىڭ رول وە ئەھمىيەتىنىڭ لېنىنچە تەعرىفى قىلىنىشى پارتىيەنىڭ 16 نچى قۇرۇلتايىدا تەفسىلەتى ئوتدى. كەسەبە سايوزلارىنىڭ نەۋبەتدەگى ۋەزىفەلەرى پرولېتاريات دىكتاتورىسىنىڭ تەلەبلەرىگە مۇناسىب رەۋىشدە بەلگىلەنگەن.

بىز شورالار ئىتتىفاقىنى مۇستەھكەملەش، سوسيالىزم قۇرىلىشى ھەمدە مەملەكەتنى ئىندۇستريالەش ساھاسىدا جۇدە كاتتە يۇتۇقلارغا ئېگە بولدىق. بىز پارتىيە قۇرۇلتايلارىنىڭ شورالار ئىتتىفاقىمىزنى دېھقانچىلىق — سانائەت مەملەكەتىدەن سانائەت-دېھقانچىلىق مەملەكەتىگە ئايلانتىرىش توغرىسىداغى قارارلارىنى توغرى وە تېز سۇرئەتلەر بىلەن بەجەرە باتىرمىز.

كەسەبە سايوزلارىدا، قىشلاق خوجالىغىنى سوسيالىزم ئاساسىدا قايتادان قورىشدا پرولېتارياتنىڭ يولباشچىلىق روليگە يېتەرلى دەرەجەدە باھا بېرمەگۈچىلىكلەر ھەم كورىلدى، بۇ شۇبھەسىز ئوڭ ئاغماچىلىق باتقاغىغا باتىشدىر. بىز بۇندەي ھەر خىل ئاغماچىلىقلارغا وە پرولېتارياتنىڭ نېمىر ئىرادەسىنى باھا بېرە ئالماغانلارغا ئۆز ۋاقتىدا نېكىشلى جاۋابىمىزنى بېرىب كېلدىك وە بۇندان كېيىن ھەم بېرەمىز.

كەسەبە سايوزلارى، ئۆزلەرىنىڭ ھەممە ئىشلەرىنى ياخشىلاش وە جانلاندىرىش بىلەن' ئايىنىقسا، كەڭ پرولېتار ئاممەسىنى ئىشلاب چىقارىشنى ئىدارا وە رەھبەرلىك قىلىش وە پرولېتارياتنىڭ بۈيۈك ھەرەكەتىنى سوسيالىزم قورىش جەبھەسىگە تارتىش، ئۇلار ئاراسىدا سوسيال مۇسابەقە وە زەربەچىلىكنى كوچەيتىرىش ئۈچۈن يول باغلادلارى لازم.

كونفرېنسىيەنىڭ فەخرى رەيسلىگىگە قاتتىق چەپەكلەر ئاستىدا ۋ. ك. پ. (ب) مەركەزقومىنىڭ سىياسى بيۇرا ئەعزالارى وە زېلېنسكى، ئىكرامىف، لېپپە، يوسوپوف وە ئاخون-بابايېف ئورتاقلار سايلاندىلار.

كونفرېنسىيەنىڭ روزنامەسىدا قايتادان قۇرىلىش دەۋرىدە كەسەبە تەشكيلاتلارىنىڭ ۋەزىفەسى، سانائەت مالىيە پىلانى ئۈچۈن كورەش ھەم كولليكتىف شەرتنامەلەرى مەسئەلەسى وە سايلاۋ تۇرادى.

كونفرېنسىيەدە' زاۋۇد وە كارخانالاردان 140 دەن ئارتىق وەكىللەر ئىشتىراك قىلدىلار.

كونفرېنسىيە شو كونى ھەمەلى ئىشكە كىرىشب ئۆزبېكستان كەسەبەلەر شوراسىنىڭ رەئىسى ئورتاق ئەھمىدوفنىڭ قايتادان قۇرىلىش دەۋرىدە كەسەبە تەشكيلاتلارىنىڭ ۋەزىفەسى ھاقىداغى داقلادىنى ئېشىتدى.

HƏR TAMAN-DAN 3—4 SƏ-TIR

◆ taq işciləri sajuzьnьn mərkəzii ьdarasь qьzьl qьja kanьdaqь işcilər ycyn qulub вьnasь salьşnь lazьm tapdь. вьna 1931 nci jьlnьn вaharьdan başlanadь.

◆ taq işciləri sajuzьnьn mərkəzii ьdarasь, 1931 nci jьlqь yj-çaj вьnakarlьqь ycyn 150 min som pyl cьqardь. вu pul jaqьn aradaqь taş kəmir kanlarь jaqьnьqa işcilər ycyn yj—çaj salьşqa xaraçat qьlьnaçaq.

◆ doвralьjot çəm'ijətinin orta-asьja kəntərəsi, 1931 nci jьl вьnakarlьqьqa orta-asьjanьn tyrli çajlarьqa qatnavcь jolcьlar ycyn 14 tə jəni oltьrьş pynkitləri acьşnь lazьm tapdь.

◆ keləçək jьlnьn вaharьda, doвralьjot orta-asьja çymhyrijətlərigə 3 tə ekispiditsijə juвaraçaq, вu ekispiditsijə jaqьn vaqtlar icidə paxta ekilə başlajturqan jerlərni syrətkə alaçaq.

◆ əzвekistan вədən tərвijə alьь şorasь, xalq kəmisərlər şorasьqa taşkəntdə salьnaçaq вədən təвijə yji ycyn вьnakarlьq mətirijəlləri soraв muraçaat qьldь.

◆ çarьь kəlliktif sərtnamələrinin qandaj вəçəriləjatqanьnь tekşiriş və joq çajlarqa tatвьq qьlьş ycyn taq işciləri sajuzьnьn mərkəzii ьdarasь çajlarqa 3 gyryhdən ьвarat вirigədələr juвardь.

◆ işləв cьqarьş çajlarьdaqь вədən tərвijə təgərəklərini tekşiriş nətiçəsidə, вədən tərвijə alьь şorasьnь dekəвirdən fevrəlgəcə taşkəntkə keltirilişi lazьm tapьldь.

◆ вirinci jənvərgəcə pərkənt kəcə tьramvaj jolь вitəçək və вirinci jənvərdən вu jolda hərəkət вaşlanaçaq. вu jolnьn uzunlьqь 4 kelə metirgə jaqьn.

◆ atalьq çəm'ijətinin çymhyrijət kənfirensijəsi, şu jьl dekəвr ajьnьn 2 nci jarmьda taşkəntdə caqьrlaturqan воldь.

◆ əzвekistan kəmвaqallar ujuşmasьnьn mərkəzii qomьtasь, sajlavlar aldьdan kəttə-kəttə qьşlaqlarda kəmвaqallar arasьda işləş işlərini tekşiriв cьqьşqa qarar cьqardь.

◆ taş rajon ьçraqomь, şu jьl ekin kəmpənijəsidə, plannь vaqtьda artьqь вilən вəçərgən maj qorqan kəlxozьnь qьzьl вajraq вilən mukafatladь.

◆ çymhrijət tə'lim—tərвijə texnikəminin stydent həm xьzmatcьlarь, ymymii məçlisidə mirzə cəl kəlxozlarьqa вarьв on kyn paxta teriв вerişkə qarar cьqardьlar.

◆ şəhər atraf rajon kəsəвələr şorasь əz aldьda din və dinii вəjrəmgə qarşь kəmpənijə ətkəziş ycyn maxsus kəmisijə tyzdi.

◆ 1931 nci jьlnьn вirinci jənvərdən вaşlaв jaş tamaşaвьnlar tьjatьrьnьn əzвek вəlimi rəsmii syrətdə işkə вaşlajdь. вu tьjatьr məktəвlilər həm qьşlaq ycyn xьzmat kərsətəçək.

جاماعات خادىمىغا رەھمەت

ئورتاق غولام مەمەدىنى' تېران — ئازاربايجان مەھنەتكەشلەرى ئاراسىدا مەدەنى — ماعارىف تارقاتىش يولى بىلەن ئۆزلۈكسىز رەۋىشدە 20 نچى يىلدان بېرلى ئىشلەيدى.

ئورتاق مەمەدىنىڭ جاماعات خىزمەتىدە كورسەتكەن بو فاعاللىغىنى، كوپچىلىكنىڭ تېران — ئازاربايجان مەھنەتكەشلەرى' ئوتكەنپىرونىڭ 13 يىللىق بەيرەمى مۇناسەباتى بىلەن نەقدىرلاب ئوتدىلار وە كەرم سېكسىيە ئاناملارىدان رەھمەت ئېيتىلدى.

سورەتدە: ئورتاق غولام مەمەدىف

BLOK-NOT

بېرگەنگە (4 نچى دېكەبىر)، كۈندۈز ساعات 2 دە ئۆز مەركەزقوم ماتبۇعات سېكتورى مۇھىم مەسئەلەلەر يۈزەسىدەن مەجلىس چاقىرادىر. بۇنغا ئوبلەدە ئاملارى يازىلغان ئورتاقلارنىڭ كوپلەب ئىشتىراك قىلىشلارى لازم. مەجلىس' مەركەزقوم بىناسىدا (6 نچى ئۆيدە) بولادىر.

ۋاخىدىف، سانى ھۇسەين، باباجانىف' ھەبىبى' سېكسەنبايېف' رۇستەمىف (ساكۋدەن)' فاتىح سۇلايمان' ياقۇبىف' زىياسەعىد، ھەبسۇسەلام' نەبىيۇب' غافۇر غۇلام' كامىل ھەلىبىف، شەيخى زادە («قىزىل ئۆزبېكستان» دەن)، مىر سەيىد (رادىيو گەزىت)' شەرىبېك، رەھمەتوللىن (ساكۇ ئىنتىنسادى تەكۇلنەسىدەن).

ئىستالىن رايونىداغى سەنائەت كارخانالارى ئۈچلەكلەرىگە

stalin rajkompartijasь вildiradir kim, 3-nci dekəвr kec saat 6-da, rajkompartija вenasьda „kollektiv şərtnamalarь tyzişnin вarьşь və 31-nci jьl ycyn promfinplanlarnь tajjarlaş toqrьsьda“ degən məs'ələ вilən sənaat karxanalarьnьn keŋəşi caqьrьladь (karxana yciklərinin dakladь).

həmə ycyn kecikməj keliş məçвuriidir.

◆ v.ts.s.p.s. prezidijumьnьn qararьqa asasan, proletar studentlərinin orta asьja və əzьşç çymhyrijət konferensijalarьnь caqьrьş vaqtь namə'lym myddətgə kecirildi.

saвts prezidijumь.

◆ 3-nci dekəвr saat 18-də, part maarьf yjidə („pravda vostoka“ kəcəsi) çymhyrijət xudasьzlar təşkilatьnьn, aktiv вilən вirikdə olturьşь воladь.

◆ əktəвr rajonь вojьnca tyrli ьdaralar qaramaqьda davam qьlьв turqan sьjasь-maarьf myəssəsələri (qьzьl cajxana, qьzьl вyrcək, qluв və вaşqalar) 10-ncь dekəвrgəcə əktəвr rajon maarьf вəlymigə keliв rojxatdan ətişləri lazьm.

əks taqdьrda, вu myəssəsələr rəsmii hьsaвlanmasdan, sьjasь-maarьf вəlymi qьzьl cajxanalardaqь salьq məs'ələrini əz ystigə almajdь.

ئۆزبېكستان كومسومول مەركەزقومى وە رېۋيزيە كومىسيەسىنىڭ ئاعزا وە كەندىدەلەرى دىققاتىغا

əzвekistan komsomolьnьn IV-nci plenumь 3-nci dekəвr saat 12 də, mərkəzqom вenasьda acьladь (taşkent, gəgəl kəcəsi, № 74, 2 nci qaвat, məçlis zalь).

məs'ul myhərrir: m. usmanьj.

əzвekistan ьçtьmaьь şora çymhyrijəti xalq kəmissərləri şorasьnьn

QARARЬ

27-nci avqust, 1930-nci jьl. samarqand

№ 134

„əz. ьşç. xalq kəmissərləri şorasь hyzyridəgi sanaat kəperətsijəsi və kystərlər sanaatь qomьtasь haqьdaqь nьzamnamanь tasdьqlaş toqrьsьda“.

əzвekistan ьçtьmaьь şora çymhyrijəti xalq kəmissərləri şorasь qarar qьladь:

1. əz. ьşç. xalq kəmissərləri şorasь hyzyridəgi sanaat kəperətsijəsi və kystərlik sanaatь qomьtasь haqьdaqь qujьda jazьlqan nьzamnama tasdьqlansьn və əməlgə kirgizilsin.

2. əz. ьşç. xalq kəmissərləri şorasь hyzyrida məvçyd воlqan, nəfis sən'ət kystərlik sanaat işləri toqrьsьdaqь qomьta, unьn həmmə vəzifələri və mylkləri əz. ьşç. xalq kəmissərləri şorasь hyzyridəgi sanaat kəperətsijəsi və kystərlik sanaatь qomьtasьqa вerilib, вitirilsin.

3. əz. ьşç. xalq kəmissərləri şorasьnьn, nəfis sən'ət kystərlik sanaat işləri qomьtasь haqьdaqь nьzamnamanь tasdьqlaş və əməlgə kirgiziş toqrьsьdaqь 1930 nci jьl 26 ncь maj tarьxlь 87 nci san qararь (əz. ьşç. qan. jьq. 1930 nci jьl, № 28, m. 175) вekar qьlьnsьn.

əz. ьşç. xalq kəmissərləri şorasь raisinin najьвь: ə. k ə r i m ə f.

əz. ьşç. xalq kəmissərləri şorasьnьn işləri mydiri: i. f ə j z y l l i n.

əz. ьşç. xalq kəmissərləri şorasьnьn sərkatiвi: ə. l y k'j ə n ə f.

əzвekistan ьçtьmaьь şora çymhyrijəti xalq kəmissərləri şorasьnьn

QARARЬ

1930 ncь jьl, 27 nci əktəвir, taşkent

san 155

əz. ь.ş. çymhyrijətinin gidrə meterelələgijə qomьtasь toqrьsьdaqь nьzamnamasьnь əzgərtiş haqьda

əz. ь.ş.ç. xalq kəmisərləri şorasь qarar qьladь:

əz. ь.ş.ç. „gidro-meteroələgiceskij qomьtasь toqrьsьdaqь, əz. ь.ş.ç. xalq kəmisərləri şorasьnьn 1929 ncь jьl 30 ncь dekəвr tarьxlь 168 nci san qararь вilən tasdьq qьlьnqan, nьzamnamaqa (q. jьq. 1929 ncь jьl, san 65, madda—379). qujьdaqь əzgərtişlər kirgizilsin:

1. şu namlanьlqan nьzamnamanьn 2 nci maddasьdaqь eslətmə qujьdaqь təhrirdə jazьlsьn:

e s l ə t m ə: fənni tekşiriş gidro-metereə legiceskij inistitytinin direktəri qomьtanьn sastafьqa ezinin vəzifəsi вojьnca kiradi.

2. həm şu nьzamnamanьn 3 nci maddasь qujьdaqь təhrirdə jazьlsьn:

3. gidro-metereəlegijə qomьtasьnьn вevasьta qaramaqьda, gedro-metereələgijə вojьnca fənni tekşiriş və xalq xoçalьqьqa əməlii xizmət qьlьş və вu toqrьda məmləkətni mudafaa qьlьş işini vyçydgə cьqaruчь və unьn toqrьsьdaqь, qomьta tamanьdan tasdьq qьlьnqan, nьzamnamaqa muvafьq əməl qьlucь, fənni tekşiriş gedro-metereələgijə inistityti воladь.

əz. ьşç xalq kəmisərləri şorasьnьn raisinin najьвь: k ə r i m ə f.

əz. ьşç xalq kəmisərləri şorasьnьn işlər mydiri: f ə j z y l l i n.

əz. ьşç xalq kəmisərləri şorasьnьn sərkatьвь: l u k j ə n ə f.

əzвek dəvlət dram teatrьnьn
1930/31-nci jьl məvsimi
xadra „h ə m z ə“ teatrь вenasьda
məvsimnin acьlьşь aldьda

3 نچى دېكەبىر، چارشەنبە كۈنى

«تارت نەعرەڭنى، ختاي!» پىيەسەسى

colpan tərcimləsi, frid pastanovskasь, 9 kartinada.

بەدىعى سىياسى شورا ئاعزالارى ئۈچۈن قويىلىب بېرىلەدى
вaşlanadь kec saat 8-də

4 نچى دېكەبىر، پەيشەنبە كونى

«تارت نەعرەڭنى، ختاي!» پىيەسەسى

جاماعاوى كورۆكدەن ئوتكەزىلەدى

maxsus caqьrьq qaqazlarь tegişli ujuşmalarqa tarqatьldь.
вaşlanadь kec saat 8-də.

dəvlət kinosь XEVA вu kyn

BAXTLЬ SAHЬLQA
degən kartina
kassa saat 12-dən acьq. seanslar 1-də вaşlanadь

dəvlət kinosь „turan“ вu kyn

xajr, jaşlьq!

qьşlaq və orman xoçalьqьdaqь zərər kynəndələr вilən kyrəşyvci hissədar çəm'ijət
— „a в v“ nin orta asьja kontorasь —

qьşlaq xoçalьq zərərkyhəndələri вilən kyrəşyvci texniklərni tajjarlajturqan

4 ئايلىق قۇرس ئاچادى

qursqa 18-dən jaş вolmaqan kişilər qaвul qьlьnadь.

1) javropalьlar ycyn вilim həçmi 7 jьlьq 2-nci вasqьç məktəвi və 2) jerli millətlər ycyn—1-nci вasqьcьnьn 4-nci sinifdən kəm вolmasьqь lazьm.

vlksm a'zalarь, avul, qьşlaq, kolxoz, sovxoz, q/x koperatsijəsьnьn q/x zərərkynəndələri вilən kyrəş jolьda, çamaat və xoçalьq işlərida stazь воlqan və jerli tillərni вilgənlərgə ystynlik вeriladi.

stipendijə və kvartir pulь вilən faqat en ьhtьjaç kergənlər və, kəpək, çajlardan kelgənlər tə'minlənədi.

jataqxana məs'ələsini əz ystimizgə almajmьz.

qursnь muvaffaqьjatlь вitirgənlər, q/x zərərkynəndələri вilən kyrəşyv işləri ycyn „a в v“ nin rajon вəlymləri, kolxoz və sovxozlarqa kəməndirəfkə qьlьnadьlar.

ərizələr və mə'lymat həm ilgərigi xьzmat jakii maşqulat toqrьsьdaqь myfəssəl hyççətlər qujьdaqь adresgə juвarьlsьn.

taşkent, „a в v“, zirəвulaq kəcəsi, № 7.

maşqulatlar 5-10 ncь dekəвrdə вaşlanadь.

z. 364.

samarqand
doxtur turijev
вalalar kəsəlin вaqadь. şunьndek kəttələrni icki və xatьn-qьz kəsəlləri вilən ertə 9-dan 11-gəcə və kec 5 dən 7-gəcə qaвul qьladь.
adres: rnxaвad kəcəsi, 69, qaвьlçanovnьn yji.

SALЬJA XAL NƏZƏRƟVƏ
1079-nci nomer вepul tramvaj вelətini joqatqan. вekar hьsaвlansьn.

„SETTER GARDON“
çinisidən воlqan 2 jaşlьq itni avcьlar sajuzьqa qajtarьş soraladь. ismi „zak“, № 2942, erkək, qaramtьr-maş rəndə.

ƏBDULLA FƏJZIJƟV
5 kişilik 503119-ncь nomer zaвor dəftərcəsini joqatqan. вekar hьsəвlansьn

KƏRIMXOÇA RƏHIMXOÇAJOV
3 kişilik 500374-nci nomer zaвor dəft. joqatqan. вekar hьsaвlansьn.

KAMIL HAŞЬMOV
2 kiş. zaвor dəft. joqatqan вekaв hьs.

SULTAN TURSUNOV
2 kiş. 582582-nci nomer zaвor dəft. joqatqan. вekar hьs.

RƏHIMBERDI JUSUPOV
nojaвr və dekəвrdəgi № 456391 zaвor dəft. joqat. вekar hьs.

QASЬM ŞƏRIPƟV
zaвor dəft. muqavasьnь joqatqan вek. hьs.

MIRZƏ RƏHIMMƏHƏMƏD RƏHIMOV
5 kiş. zaвor dəft. joqatqan вek. hьs.

MIRZƏ RЬZAJOV
№ 541221 zaвor dəft. joqatqan. вekar hьs.

MIRZƏ RƏHIM MIR BƏDƏLƟV
şora haqlьq toqr. alqan guvahn. joqatqan. вekar hьsaвlansьn.

„savaj“ sovxozь
вildirədir kim, вir qanca əjвləri ycyn ьdaranьn

ئىشدەن بوشاتىلغان

saвьq sərkatiвi pjotr vasiljevic filatov, məvçyd mə'lymatlarqa qaraqanda, вekar etilgən hyççətlərdən fajdalanmaqadьr. вundan вaşqa, filatov, sovxoz və profsajuz təşkilatьnьn 700 somqaca sərmajasьnь daxьl qьlьв, qacьв ketdi. unьn turar çajьnь вilgənlərdən, qujьdaqь adresgə вildiriş soraladь: qorqan tepə stansasь (saвьq əndiçan əkrugi), sovxoz „savaj“.

samarqand şəhər məhəllii xoçalьqь
samarqand şəhər şorasь prezidijumьnьn şu jьl 15/XI-dəgi qararьqa asasan, вena saluvcь вytyn təşkilat və xususьь kişilərgə,

1931 نچى يىل ئۈچۈن كېرەكلى پىر ئوچەستكەلەرى توغرىسىدا

şu jьl 15-nci dekəвrgəcə, jer вəlymidə məvçyd anketalar вojьnca, jer вəlymigə zajafka вeriş təklif qьlьnadь.

вu myddətgəcə zajafka вerməgənlər, jer ucastkalarь вilən soŋqь nəvвətdə tə'minlənəçək.
3. 4. 5. 7. 8.

كىچىكى كوممۇنىست دارالفنۇنىداغى

maşqulatlar 1-nci dekəвr kec saat 6-da, əz.ь.ş.ç. mərkəzii ьçraqomьnьn saвьq вenasьda BAŞLANDЬ. kəməndirəfkə qьlьnqan ortaqlar məzkyr vaqtqa keliştəri lazьm.

partija jacejkalarьdan, şu vaqtqaca razverstkanь вəçərtiş soraladь.

şəhər partkomьnьn mədənii—tarqьвat вəlymi.

samarqandda 15-nci dekəвrdən вaşlaв

4 ئايلىق (كوچمە) كىنو-رادىيو مېخەنىكلەرى قۇرسى ئاچىلادى

qursnьn maqsadь—jerli xalqdan qьşlaq ammasьqa kino və radio arqalь mədənii xьzmat kərsətyvci xadьmlarnь tajjarlaşdьr.

qurs, 60 kişigə məlçəllənədi. şunьn вilən вirgə, qursantlarnьn 70%-ti jerli millətdən, 20%-ti məjdə millətdən. və 10%-ti əzвek tilini вilgən javropalьlardan qaвul qьlьnadь.

qursqa kiriş ycyn hьsaвnьn 4 əməlini вiliş və ana tilidə jazьş—oquş zərydir.

qursqa, faqat ş. samarqand partija, komsomol və profsajuz təşkilatlarьnьn kəməndirəfkəsi вilən-ginə qaвul qьlьnadь.

qursantlardan: jalqьz kişilər—30 somlьq və ajьladarlarь—50 somlьq stipendija вilən tə'minlənədilər.

ərizələr, 1-ncidən 10-ncь dekəвrgəcə kyndyz saat 11-dən вaşlaв IZOTEXNIKUMDA (karl marks kəcəsi, № 7), ortaq NAGEL tamanьdan qaвul qьlьnadь.

əzьşç maarьf xalq komisarlьqьnьn вaş sən'ət ьdarasь.
2—3—4

يوقالغان ۋە ئوغرلانغان ھەر خىل ھۆججەتلەر توغرىسىدا «قىزىل ئۆزبېكستان» گەزىتەسىگە مەعلۇم قىلىڭلار. ئەدرىس: يەڭگى شەھەر ئىرجار كوچەسى 25، تىلىفۇن نومرى № 1535

سابىق ئېسكى شەھەر ھەدرەدە دارۇغانى بىناسىدا دى. ئۆزنە بولىمى.

əzьşç malьja xalq komisarlьqь вildiradir kim, savda karxana şəxsьь kəsiв və вaşqa sənaat myəssəsələri ycyn вepyl jakii pyllik rojxat ərizələrini (patent) alqan kişilər əzlərinin məzkyr ərizələrini

QAJD QЬLDЬRЬŞ

ycyn 1930-nci jьl 15/XII-dən 31/XII-gəcə tegişli rajon jakii şəhər malьja şy'вələrigə keliв ketişləri lazьmdьr.

janidən вerilgən rojhat ərizələri 1932-nci jьl 1/I-gəcə quvvatda воladь.

вul toqrьda rajon (şəhər) malьja şy'вəsidə tola mə'lymat вeriladi.

məzkyr вujruqqa вojsunmaqan jakii kec qalьв rojxat qьldьrqan əjiвdarlarqa sənaat salьqь toqrьsьdaqь şu jьl 2/IX tarьxlь qajьdaqa muvafьq ştraf salьnadь.

1. 2. əzьşç malьja xalq komisarlьqь.

tuвəndə, taşkent temir jolьdaqь jyklərni вoşatьş məs'ələsi вilən, mehnət—mudafaa şorasьnьn vəkili rəjasatь astьda tyzilgən

يۈكلەرنى بوشاتىش كومىسيەسىنىڭ قارارى

ь'lan qьlьnadь.

§ 1. sajuztransqa, taşkent stansasьnь jyklərdən вoşatьş ycyn, şu jьl 27-nci nojaвrdan вaşlaв, 50-tə avtomaşinanь və əz avozьdan 100-tə atnь вerkitiş təklif etilsin.

kustpromsajuz, sajuztrans ьxtьjarьqa 15-tə padvodanь вerişgə məçвyr qьlьnsьn. sajuztrans tamanьdan xьzmat kərsətilməgən həmdə вir necə вar вerilgən agahlarqa qaramasdan, əz jyklərini taşьв almaqan mьçazlarqa nisвətən qujьdaqь caratar kərilsin:

a) kelgən jyklər, uşвu qararnьn mə'tвuatda ь'lan etilişidən 3 kyn myddətdə taşьв alьnmasa, вu jyklər musadara qьlьnьв, taqsьmlaş ycyn ьqtьsad şora komisijasьqa вerilsin.

в) jyklərni əz vaqtьda taşьв almaqan təşkilat jolвaşcьlarьnь çьnajь məs'ylijətgə tartьş toqrьsьda gpu aldьda ьltьmas qozqatьlsьn.

§ 2. taşpogruz, əzigə xьzmat qьlqan вytyn temir jol вutaqlarьnь raвocii kyclər вilən tə'minləşgə məçвyr etilsin. takim, hərəkətli sastaf qat'ьь вelgiləngən myddətlərdə вoşatьlьв tursьn. şunьn вilən вirgə taşkent—tavar stansa вaşlьqь, raвocii kyçlərni tajjarlaв turьş ycyn, vagonlarnь вeriş vaqtь və ularnьn temir jol вutaqьdaqь sanь toqrьsьda taşpogruznь telefon arqalь вər vaqt xaвardar qьlьşqa məçвyr etilsin.

§ 3. qojlьq jolьnьn jetərlik ətkəziş qaвlьjatьqa egə вolmaqanьnь nəzərdə tutьв, şu jьl 27-nci nojaвrdan ь'tьвaran, avtomaşinalarnьn taşkent—tavar stansasьqa qatnamaqь ycyn tyвənəgi jollar вelgilənsin:

a) taşkent-tavar stansasьdan şəhərgə вaraturqan jyksiz avozlar qojlьq jolьdan ətkəzilsin.

в) jykli və jyksiz avto-maşinalar taras şevcenko, vagzal və əktəвr kecələridən ətkəzilsin.

v) şəhərdən kelgən jykli və jyksiz avozlar pervuşin kəprygidən tavar stansasьqa: sinjavskii, zeleznodoroznii kecələrdən və xolodilnik janьdan ətişləri lazьm. şəhər şorasьdan, məzkyr jollardaqь hərəkətni tərtiвləş ycyn, şu jьl 27-nci nojaвrdan вaşlaв, ertələski saat 7-dən kec 7-gəcə dezurlik qьlaturqan 2-tə atlьq militsija postьnь вelgiləş soralsьn.

§ 4. asьjaxleв, arьsdan taşkentdəgi tyrli təşkilatlar adresigə çənətgən və hazьr taşkentgə kelgən вytyn вoqdajь, şu jьl 15-nci dekəвrgəcə selluloz zavodьqa jetkəziliв вoşatьlsьn. asьjaxleв, məzkyr jykni şu çajdan əz nəradləri вojьnca egələrigə juвaradь.

§ 5. taşkent-tavar stansa вaşlьqь, vagonlarnь 128-nci razjezddə toxtatqanda (jykni вoşatuvcь raвocii kyclərni juвarьş ycyn), вu toqrьda taşpogruznь xaвardar qьlьşqa məçвyr etilsin. şunьn вilən вirgə, taşpogruz həm vagonlarnь əz vaqtьda вoşatьşqa məçвyr qьlьnsьn. 128-nci razjez вaşlьqьqa, вerilgən vagonlar mə'lym myddətdə вoşatьlmasa, вundaj vagonlarnь ymymii fajdalanьş çajlarьda вoşatuv ycyn taşkentgə qajtarьş və вoşatьla turqan vagonlarnь tədriçii syvrətdə toxtatqan xoçalьq təşkilatlarьnьn temir jol вutaqьda (128-nci razjezddə) yşləв qalmasdan, вu təşkilatlarnьn jykini taşkentdə вoşatьş təklif etilsin.

§ 6. jyklərni çərttəgə вoşatmaqan təşkilatlar gpu arqalь məs'ylijətgə tartьlaçaq.

mehnət-mudafaa şorasьnьn vəkili: r a s k i n.

sərkatiвi: i v a n o v.

Узлит № 3372 Taşkənt „PRƏVDƏ VOSTOKA“ зак. 2641 тираж 35000